

Reimerswaal

Structuurvisie aquacultuur

Reimerswaal

Structuurvisie aquacultuur

structuurvisie

identificatie

projectnummer:

0703.008456.00

opdrachtleider:

ir. C.A. Louws

auteurs:

ir. J.F.M. Taminiau

ir. J.J. van den Berg

planstatus

datum:

25-09-2012

status:

vastgesteld

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1. Ambitie	3
1.2. Vertaling van provinciaal beleid	3
1.3. Leeswijzer	4
2. Provinciaal beleid op hoofdlijnen	5
2.1. Omgevingsplan Zeeland 2006-2012	5
3. Kleinschalige aquacultuur (maximaal 3 hectare)	7
3.1. Inleiding	7
3.2. Provinciaal beleid kleinschalige aquacultuur	7
3.3. Uitwerking gemeentelijk beleid	8
4. Clusteringsgebieden	17
4.1. Inleiding	17
4.2. Locaties	17
4.3. Uitwerking	22
5. Verantwoording en onderbouwing	27
6. Doorwerking en toepassing	31
6.1. Bestemmingsplan	31
6.2. Omgevingsvergunning	31

Bijlagen:

1. Provinciaal beleid
2. Spelregels beeldkwaliteit
3. Aandachtspunten beleid Rijkswaterstaat en Waterschap Scheldestromen

1.1. Ambitie

Yerseke heeft een naam op te houden als schelpdiercentrum. De concentratie van schelpdierbedrijven aan de Koringaweg, de Oesterputten en de onderzoeksinstituten geven Yerseke een internationale reputatie. De schelpdiersector en aanverwante takken van aquacultuur zijn sterk in beweging. Door verschillende oorzaken wordt het steeds interessanter om zoutwaterorganismen op het land te telen. In dat kader worden experimenten uitgevoerd met verschillende teelten, zowel in gebouwen als in de buitenlucht. Voorbeelden zijn algen, zagers, schelpdieren en vis. Een belangrijk accent daarbij is de combineerbaarheid van teelten (gesloten systemen). De ontwikkelingen in de aquacultuur verkeren weliswaar nog grotendeels in een experimenteel stadium, maar zullen gaandeweg meer vaste vorm gaan krijgen. Enerzijds bieden deze ontwikkelingen kansen voor de visserij en de schelpdiersector, anderzijds bieden de teelten op het land ook kansen voor de landbouw. De aquacultuurteelten kunnen voor de landbouw een nieuwe inkomstenbron betekenen, een welkome nieuwe economische drager.

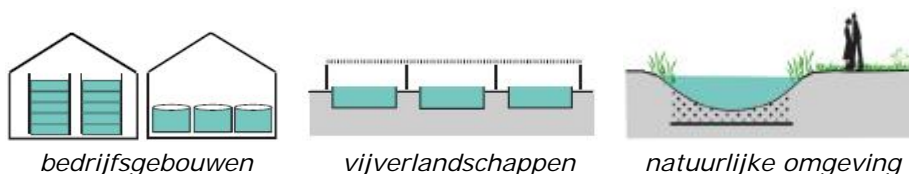
Voor de gemeente Reimerswaal en Yerseke in het bijzonder is het van het grootste belang de huidige prominente positie op schaal- en schelpdiergebied verder uit te bouwen en Reimerswaal als dé aquacultuurgemeente op de kaart te zetten. Vanuit dit perspectief streeft de gemeente ernaar reële mogelijkheden voor ontwikkeling van aquacultuur te bieden.

Deze structuurvisie biedt een basis voor het mogelijk maken van initiatieven op dit gebied en een onderlegger voor concrete planologische regeling door middel van een bestemmingsplan of omgevingsvergunning.

1.2. Vertaling van provinciaal beleid

De Structuurvisie Aquacultuur is een vertaling van het provinciaal beleid naar het gemeentelijk niveau. In het provinciaal aquacultuurbeleid worden verschillende verschijningsvormen (categorieën/typologieën) aquacultuur onderscheiden (zie bijlage 1 voor een beschrijving en figuur 1.1 voor een visualisatie):

- industriële aquacultuur in bedrijfsgebouwen (categorie 1);
- agrarisch vijverlandschap (categorie 2);
- aquacultuur in natuurlijke omgeving (categorie 3).

Figuur 1.1. Verschijningsvormen aquacultuur

Beleid voor het agrarisch vijverlandschap (categorie 2)

De structuurvisie beschrijft het gemeentelijk beleid voor de ontwikkeling van het agrarisch vijverlandschap (categorie 2) als de planologische vertaling van het provinciaal beleid en als onderlegger voor de concrete planologische regeling van het onderwerp aquacultuur in (onder andere) het nieuw op te stellen bestemmingsplan Buitengebied. Daarbij wordt het provinciaal beleid gebiedsgericht uitgewerkt.

Binnen het agrarisch vijverlandschap worden twee subcategorieën onderscheiden: kleinschalig vijverlandschap (tot 3 ha) en clusteringsgebieden. In beide gevallen gaat het wat betreft de verschijningsvorm om lage langwerpige foliebassins in de open lucht (zie ook figuur 1.1). Beide vormen van het agrarisch vijverlandschap komen in deze structuurvisie aan de orde. De structuurvisie doet geen uitspraken over de andere categorieën aquacultuur (in bedrijfsgebouwen en in natuurlijke omgeving).

De structuurvisie bevat een kaartbeeld met een zoneringswaarschuwing waarop is aangegeven waar clusteringsgebieden kunnen worden ontwikkeld. Verder worden de voorwaarden benoemd waaraan nieuwe ontwikkelingen moeten voldoen.

In de gebiedsgerichte uitwerking wordt met name aandacht besteed aan de landschaps- en natuurwaarden van het buitengebied. De zoneringswaarschuwing van het vigerende bestemmingsplan buitengebied is hiervoor richtinggevend. Ook andere ruimtelijk relevante aspecten zoals de afstand tot woongebieden (hinder) en de infrastructuur (ontsluiting) komen aan de orde, naast de landschappelijke inpassing aan bod.

1.3. Leeswijzer

In het vervolg van deze structuurvisie wordt achtereenvolgens ingegaan op de volgende onderwerpen:

- het aquacultuurbeleid van de provincie Zeeland op hoofdlijnen (hoofdstuk 2);
- het gemeentelijk beleid voor kleinschalige aquacultuur (bassins tot 3 hectare; hoofdstuk 3);
- het gemeentelijk beleid voor clusteringsgebieden (hoofdstuk 4);
- verantwoording en onderbouwing (hoofdstuk 5);
- doorwerking en toepassing (hoofdstuk 6).

2. Provinciaal beleid op hoofdlijnen

5

2.1. Omgevingsplan Zeeland 2006-2012

Algemeen

In het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012 heeft de provincie als doel opgenomen de groei van de aquacultuur te bevorderen en initiatieven hiertoe te ondersteunen en te bevorderen. Hierbij onderscheidt de provincie verschillende vestigingsmogelijkheden en inrichtingen. Daarnaast benoemt het Omgevingsplan een aantal randvoorwaarden, met name ten aanzien van de locatie en de landschappelijke inpassing. Tegelijk geeft het Omgevingsplan aan dat aquacultuur in Zeeland nog in ontwikkeling is, waarbij het samengaan van de ontwikkeling van deze sector met behoud en versterking van de omgevingskwaliteiten verder uitgewerkt dient te worden. Daarom is in het Omgevingsplan een actie opgenomen om met name de inpasbaarheid en landschappelijke inpassing nader uit te werken in een pilot. Deze pilot heeft de vorm gekregen van een gezamenlijke uitwerking van de provincie met gemeenten, Rijkswaterstaat, waterschappen en de Stichting De Zeeuwse Tong, ondersteund door het Kwaliteitsteam. Deze uitwerking heeft geleid tot beleidsvoorstellen voor een verantwoorde landschappelijke inbedding van aquacultuur. Daarnaast heeft dit geleid tot een handreiking om het beleid op een eenvoudige wijze in het (gemeentelijk) ruimtelijk instrumentarium op te nemen. Tot slot hebben de provincie, gemeenten en waterschappen op 11 november 2010 een convenant ondertekend ter bekrachtiging van de uitkomsten van het proces.

Herziening Omgevingsplan

In het afgesloten convenant is onder meer vastgelegd dat de provincie de beleidsaanpassingen zal vertalen in een wijziging van het Omgevingsplan. Deze partiële herziening van het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012 is vastgesteld door Provinciale Staten. Aquacultuur in binnendijkse gebieden is daarbij één van de onderwerpen. In bijlage 1 is het beleid voor aquacultuur, zoals opgenomen in deze herziening beschreven.

3. Kleinschalige aquacultuur (maximaal 3 hectare)

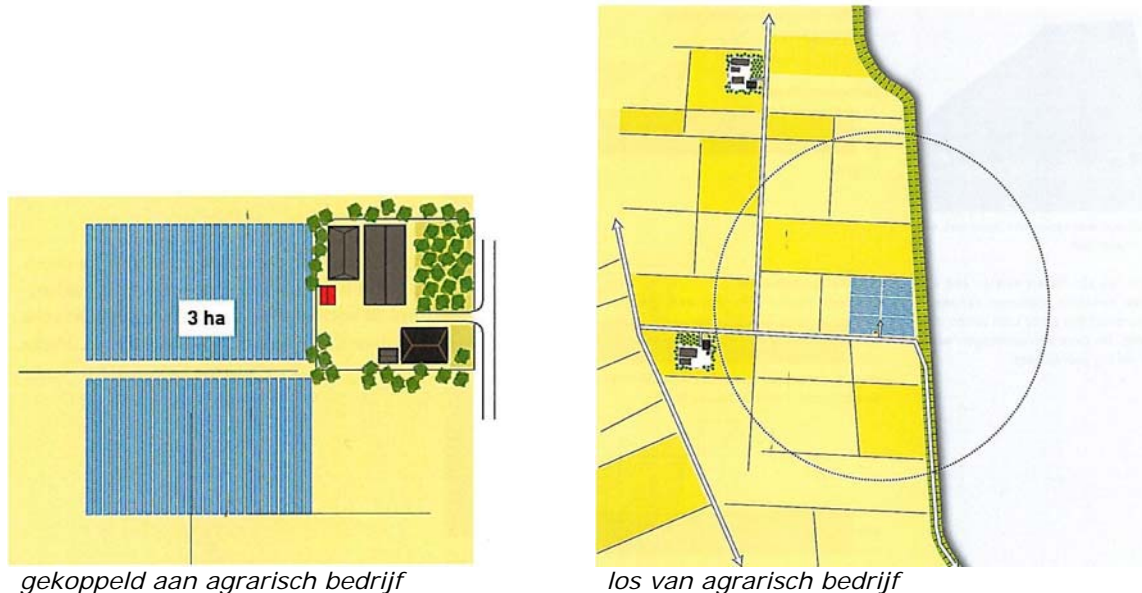
7

3.1. Inleiding

Het kleinschalige vijverlandschap betreft de ontwikkeling van bassins tot een maximum van 3 hectare. Deze vorm van aquacultuur is vooral kansrijk als nevenactiviteit op agrarische bedrijven, bijvoorbeeld in franchise-constructies in samenwerking met grootschalige bedrijven op het gebied van aquacultuur.

3.2. Provinciaal beleid kleinschalige aquacultuur

Bassins tot maximaal 3 hectare zijn op basis van het provinciaal beleid toelaatbaar aansluitend aan agrarische bedrijven (agrarische bouwvlakken) en, los van een agrarisch bouwvlak, onder voorwaarden in een zone langs de zeedijk, zie figuur 3.1.

Figuur 3.1. Situeringmogelijkheden kleinschalige aquacultuur

Voor de kleinschalige vijverlandschappen gelden de spelregels zoals aangegeven in bijlage 2 met betrekking tot:

- zoutwaterlekkage;
- gesloten grondbalans;
- afwerken folieranden;
- afscherpende netten;

- erfafscheiding;
- landschappelijke inpassing;
- gebouwen.

Er kan via een wijzigingsbevoegdheid de mogelijkheid worden geboden voor het ontwikkelen van 3 ha vijverlandschap los van het agrarisch bouwblok. Voorwaarde hiervoor is dat de ontwikkeling gepaard gaat met voldoende ruimtelijke kwaliteit. Deze wijzigingsbevoegdheid kan na een extra ruimtelijke kwaliteitstoets op basis van een ruimtelijk ontwerp toegepast worden. De inhoud van het ontwerp omvat:

- de motivering van de noodzaak om de voorzieningen los te koppelen van het bouwblok in relatie tot het ontbreken van beschikbaarheid zout water;
- de ligging van de 3 ha en de aard van de begrenzing;
- de relatie met de omgeving en de verhouding ten opzichte van belangrijke elementen zoals de dijkzone, de op- en afritten, de verkavelingstructuur van het akkerbouwgebied en de waterlopen;
- inzicht in hoe de spelregels 'beeldkwaliteit aquacultuur categorie 2' (zie bijlage 2) zijn toegepast. Het gaat hier met name om het verkavelingspatroon van de vijvers en paden en de afscherming van de vijvers en de aard van de eventueel toe te passen netten;
- er wordt rekening gehouden met de waterschapskeur (Keur watersysteem Scheldestromen) met betrekking tot de waterkeringen.

Het gaat altijd om een geïsoleerde ontwikkeling met een maximale omvang van 3 ha. Ook op de langere termijn wordt er geen extra ontwikkelruimte geboden, ook niet aansluitend aan het bouwblok. Vanuit een oogpunt van ruimtelijke kwaliteit is het gewenst rondom vijverlandschappen die mogelijk via een wijzigingsbevoegdheid tot stand komen, een afstand aan te houden. De provincie geeft aan dat daarbij een afstand van 500 meter over het algemeen voldoende lijkt. Dat dient in de onderbouwing te worden gemotiveerd. Het te ontwikkelen bouwvolume voor opslag van materiaal, voedsel en pompen heeft een omvang van maximaal 50 m². Dit bouwvolume wordt binnen de 3 ha gerealiseerd.

3.3. Uitwerking gemeentelijk beleid

Algemeen

Het gemeentelijk beleid en de voorwaarden waaronder medewerking wordt verleend aan de ontwikkeling van kleinschalige aquacultuur zijn in tabel 3.1 samengevat. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in bassins die grenzen aan agrarische bouwvlakken en bassins die op afstand van agrarische bouwvlakken worden gerealiseerd. Met de criteria uit de tabel wordt invulling gegeven aan de provinciale voorwaarden, zoals hiervoor aangegeven.

Uitgangspunt is dat deze kleinschalige vijverlandschappen tot 3 ha uitsluitend worden toegelaten op agrarische gronden waar geen sprake is van bijzondere natuurwaarden. In het kader van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied zal de zonering van de natuurwaarden in het agrarisch gebied uit het vigerende bestemmingsplan worden geactualiseerd. De zonering van de kleinschalige vijverlandschappen zal daaraan worden gekoppeld.

Gelet op de noodzakelijke beschikbaarheid van zout water en de ruimtelijke herkenbaarheid, wordt de mogelijkheid om bassins op afstand van agrarische bedrijven te realiseren gekoppeld aan de ligging langs een buitendijk.

Tabel 3.1. Voorwaarden kleinschalige aquacultuur

voorwaarde	situering bassins	
	direct grenzend aan bouwvlak	langs de zeedijk
Maximale omvang	3 ha	3 ha; goede onderbouwing nodig van de noodzaak om bassins los van agrarisch bouwvlak te realiseren
Hoogte bassins	Maximaal 1 meter boven maaiveld	Maximaal 1 m boven maaiveld
Netten	Vlakke ¹⁾ netten, zo laag als werkbaar	Vlakke ¹⁾ netten, zo laag als werkbaar
Grondbalans	Gesloten grondbalans	Gesloten grondbalans
Vormgeving, beeldkwaliteit en landschappelijke inpassing bassins	Zie bijlage 2	Zie bijlage 2; in zone langs dijk extra ruimtelijke kwaliteit nodig, goede motivering nodig van relatie met de omgeving en een ontwerp dat zorgvuldig op die omgeving is afgestemd (verkeerspatroon, wegen, dijken, sloten)
Situering gebouwen en technische installaties	Op bouwvlak, of direct daaraan grenzend	Op een logische plek, bij de ontsluiting van de percelen
Omvang gebouwen en installaties	Maximaal 50 m ² ; goothoogte 3 m, nokhoogte 6 m	Maximaal 50 m ² ; goothoogte 3 m, nokhoogte 6 m
Afstand tot bouwvlakken van derden en woongebieden	Minimaal 50 meter	Minimaal 50 meter
Afstand tot boomgaarden	Minimaal 50 meter	Minimaal 50 meter
Afstand tot natuurgebieden	Minimaal 50 meter	Minimaal 50 meter
Onderlinge afstandsmaat bassins	Minimaal 100 meter	Minimaal 250 meter, uitgaande van een (gecombineerde) bassinbreedte langs een weg van 100 meter; als de (gecombineerde) bassinbreedte groter is, dient een evenredig grotere maat te worden aangehouden.
Beleid waterschap en Rijkswaterstaat (waterkering, grond- en oppervlaktewater)	Zie bijlage 3	Zie bijlage 3

Ten opzichte van erven van derden en woongebieden wordt een afstandsmaat aangehouden in verband met eventuele geur- of geluidhinder. Ten opzichte van boomgaarden is enige afstand gewenst in verband met het mogelijke gebruik van bestrijdingsmiddelen in de boomgaard, die eventueel schadelijk kunnen zijn voor de aquacultuurteelten. Hoewel daarvoor nog geen criteria gelden, is naar analogie van jurisprudentie en de richtlijnen uit de VNG-brochure Bedrijven en milieuzonering uitgegaan van een maat van 50 meter. Gelet op de beperkte milieueffecten van aquacultuurbassins zijn de aangegeven afstanden voldoende.

In relatie tot natuurgebieden is met name enige afstand gewenst in verband met ruimtelijke en landschappelijke functie-scheiding. In specifieke situaties kan er aanleiding zijn om soepel met de aangegeven maten om te gaan, bijvoorbeeld als er sprake is van een ruimtelijke scheiding, zoals een tussenliggende dijk.

De aangegeven onderlinge afstandsmaten tussen bassins (van respectievelijk 100 of 250 meter) zijn indicatieve maten en afhankelijk van de situatie ter plaatse. Als sprake is

¹⁾ Strak gespannen.

van een kleinschalig gebied met verschillende functies, kan een kleinere onderlinge maat worden aangehouden.

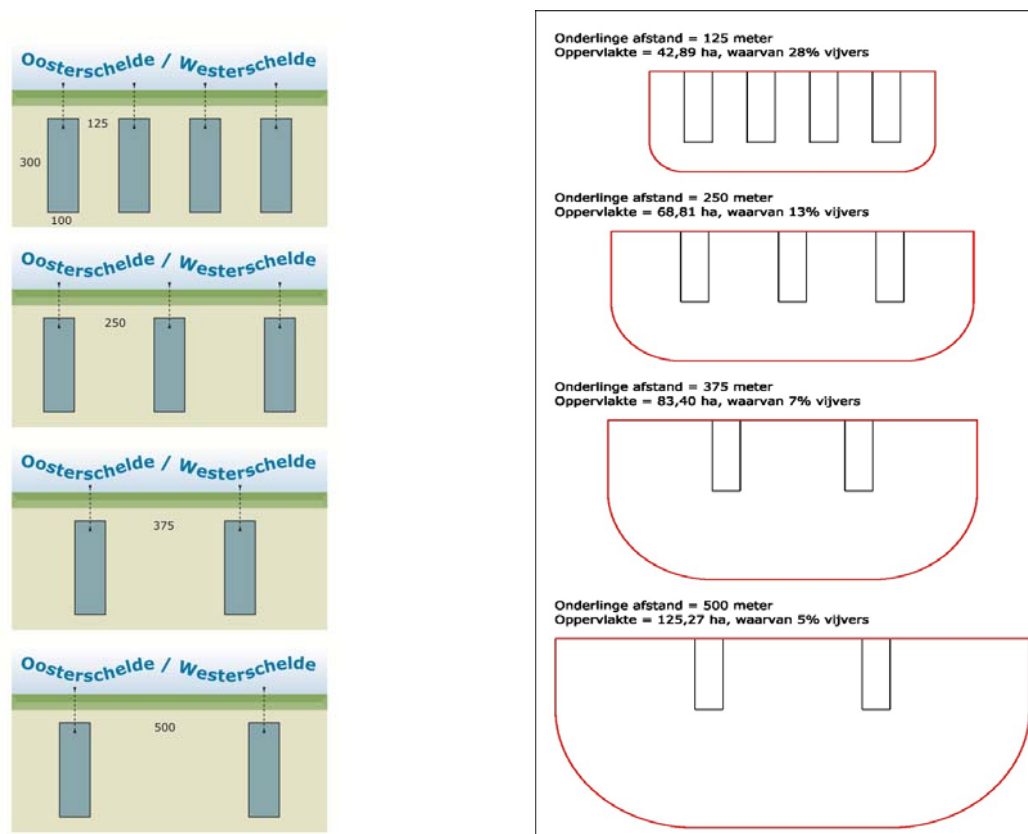
Bij de concrete planologische regeling van initiatieven langs een buitendijk, is een goede ruimtelijke onderbouwing nodig, waarbij – op basis van het provinciaal beleid – wordt ingegaan op de volgende aspecten:

- de motivering van de noodzaak om de voorzieningen los te koppelen van een bouwblok in relatie tot het ontbreken van beschikbaarheid zout water;
- de ligging van de 3 ha en de aard van de begrenzing in relatie tot de omgeving;
- de oriëntatie van het betreffende perceel en de bassins in relatie tot de verkaveling van de omgeving;
- de relatie met de omgeving en de verhouding ten opzichte van belangrijke elementen zoals de dijkzone, de op- en afritten, de verkavelingstructuur van het akkerbouwgebied en de waterlopen;
- inzicht in hoe de spelregels 'beeldkwaliteit aquacultuur categorie 2' (bijlage 2) zijn toegepast;
- het waterschapsbeleid met betrekking tot de waterkeringen en de zoetwatervoorraad (zie bijlage 3).

Het Waterschap Scheldestromen en Rijkswaterstaat hanteren diverse regels met betrekking tot de waterkering en grond- en oppervlaktewater. Deze regels zijn in bijlage 3 samengevat.

Onderlinge afstandsmaten vrijliggende bassins langs de zeedijk

Voor bassins die niet gekoppeld zijn aan agrarische bouwvlakken – langs de buitendijken– is een grotere onderlinge afstand gewenst dan voor bassins die zijn gekoppeld aan bouwvlakken, om te voorkomen dat de bassins het landschapsbeeld gaan overheersen.

Figuur 3.2. Oppervlakteverdeling bassins bij verschillende onderlinge afstandsmaten

De minimale onderlinge afstandsmaat van 250 meter voor bassins langs de dijken wijkt af van de 500 meter, uit het provinciaal beleid. Een afstandsmaat van 500 meter is vanuit het gemeentelijk standpunt gezien erg ruim, en betekent een beperking van de ontwikkelingsmogelijkheden.

Om een inschatting te kunnen maken van de ruimtelijke effecten van complexen met 3 ha waterbassins ten behoeve van aquacultuur - en een uitspraak te kunnen doen over de minimaal vereiste onderlinge afstand - is een aantal visualisaties gemaakt. In figuur 3.2 is voor een denkbeeldige situatie langs een buitendijk een beeld gegeven van de maximale ontwikkelruimte bij verschillende onderlinge afstandsmaten.

Op basis van figuur 3.2. kan een nadere analyse worden gemaakt van het maximale ruimtebeslag bij verschillende onderlinge afstanden. Daaruit blijkt dat bij een onderlinge afstand van 500 meter maximaal 5% van gebied ingenomen kan worden door vijvers. Bij een onderlinge afstand van 250 meter is dit maximaal 13%. Een dergelijke percentage wordt als niet dominant in het landschapsbeeld beschouwd. Dit mede omdat het verticale element van vijvers zeer gering is.

In figuur 3.3 is voorts door middel van een vogelvluchtperspectief aangegeven wat het verschil in beleving is tussen een onderlinge afstandsmaat van 250 en 500 meter. In figuur 3.4 is voorts een beeld gegeven vanaf ooghoogte, bij een tussenmaat van 250 meter (en een (gecombineerde) bassinbreedte van 100 meter).

Figuur 3.3. Aanvliegbeeld bassins bij verschillende onderlinge afstand

Figuur 3.4. Visualisatie bassins op ooghoogte

Het gemeentebestuur is op basis van deze figuren van oordeel dat een minimale onderlinge afstand van 250 meter voldoende is om te borgen dat visueel geen aaneengesloten bassin-gebieden ontstaan en dat sprake blijft van voldoende onderlinge tussenruimte.

Voor de voorbijganger in de polder is het verschil in afstand tussen bassins minder bepalend voor het beeld dan het op tekening lijkt. Een bassin van 100 meter breed met een walletje van 1 meter hoogte rondom is een blikvanger. Van een verder weg gelegen bassin op 250 meter is nog maar weinig van het wateroppervlak zichtbaar. De wal van 1 meter is dominant in het beeld (verhouding 4:1). Als het waterpeil iets onder het niveau van het walletje ligt vermindert het zichtbare deel van het wateroppervlak nog verder. Bij een afstand van 250 meter zal nauwelijks nog water worden gezien.

De invulling van de tussenruimten is bovendien sterk van invloed op het beeld. In de zomerperiode met gewassen op het land, zal het beeld aanzienlijk worden genuanceerd. Het verband tussen twee bassins wordt visueel onderbroken. Bij grasland is hiervan nauwelijks sprake.

Het ritme van opeenvolgende bassins is van belang voor de beleving van de polder als ruimtelijke eenheid. De dijken vormen de coulissen. Een maximale dichtheid aan bassins zal zich in de praktijk niet voordoen vanwege de eigendomssituatie en de locaties van initiatieven.

Concluderend wordt dat voor bassins langs dijken kan worden volstaan met een minimale afstandsmaat van 250 meter. Daarbij speelt de oriëntatie van de bassins een belangrijke rol. Dat betekent dat langs een weg of dijk (in de rijrichting) voldoende tussenruimte tussen de bassins moet blijven bestaan, in verhouding tot de breedte van de bassins. Dat betekent – uitgaande van een rechthoekige vorm – dat de bassins loodrecht op de weg worden georiënteerd, zoals aangegeven in figuur 3.2. Bij een bassinbreedte van 100 meter is een minimale open ruimte van 250 meter nodig. Als de bassinbreedte groter is, dient een evenredig grotere tussenruimte te worden aangehouden. Daarbij is van belang dat naar verwachting dergelijke ontwikkelingen slechts incidenteel als losse ontwikkeling langs dijken worden gerealiseerd. In de praktijk zal het nauwelijks of niet voorkomen dat meerdere ontwikkelingen op een regelmatige afstand van 250 meter worden gerealiseerd.

Randvoorwaarden vormgeving

Landschappelijke inpassing

Voor de vormgeving van de bassins worden dezelfde randvoorwaarden gehanteerd als door het Kwaliteitsteam van de provincie aangegeven (zie ook bijlage 2):

- gesloten grondbalans;
- afwerken folierand (afdekken met grond/grasrand);
- afschermende netten zo laag als werkbaar boven bassins;
- geen hekken maar ringsloot;

- eventueel lage dijk (maximaal 1 meter) om vijver als landschappelijke inpassing.

Bebouwing

Voor bebouwing bij losse bassins worden in aansluiting op het Kwaliteitsteam de volgende aanvullende richtlijnen gehanteerd:

- gebouwen voor opslag van materiaal, voedsel en pompen beperken tot 50 m²;
- bebouwing binnen een aangrenzend agrarisch bouwvlak of direct daarop aansluitend situeren of binnen de oppervlakte van 3 ha bij vrije ligging langs een dijk (bij de ontsluiting van het perceel);
- een hoge ambitie voor de architectonische vormgeving van de bebouwing.

Aangezien de aquacultuur deels nog in een experimentele fase verkeert, zullen de pioniers in deze bedrijfstak zo goedkoop en efficiënt mogelijk te werk willen gaan. Voor bebouwing is het verleidelijk om met goedkope oplossingen te komen, bijvoorbeeld met zeecontainers. Ook in het pioniersstadium is het nodig eisen te stellen aan de gebouwen: beperkte omvang (50 m²), één eenduidige bouwmassa met een eenvoudige hoofdvorm, kleur afgestemd op de omgeving. Donkere kleuren harmoniëren over het algemeen goed met het landschap. Lichte of schreeuwende kleuren moeten worden vermeden. Het is niet gewenst zeecontainers of tuinhuisjes te plaatsen.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen (drijvers, pompen, etc.) ten behoeve van de aquacultuur dienen zo beperkt mogelijk te worden gehouden, om een rommelig landschapsbeeld te voorkomen.

Netten dienen zo laag mogelijk te worden gesitueerd. Hoge constructies met al dan niet (door)hangende netten zijn niet gewenst.

Voorkomen moet worden dat de indruk van verrommeling ontstaat; dat kan leiden tot maatschappelijke weerstand tegen de aquacultuurontwikkeling. In het belang van de sector moet dat worden voorkomen.

Het verkavelingsstramien van de bassins

De bassins en percelen dienen rechthoekig van vorm te zijn; deze vorm waarborgt een zo goed mogelijke aansluiting op de veelal rechthoekige verkaveling. Er is geen aanleiding verdere richtlijnen op te stellen voor de verkaveling. Aansluitend op een agrarisch erf ligt de structuur doorgaans vast door op een logische en efficiënte manier aan te sluiten op het bestaande veelal rechthoekig patroon. Bij een vrije positie nabij de zeedijk vormt de zeedijk een stevige basis voor het inrichtingspatroon. De bassins zullen haaks op of evenwijdig aan de dijk worden gelegd.

Verlichting

De duisternis van Zeeland is een bijzondere kwaliteit. In dat licht wordt geen verlichting toegestaan in combinatie met nieuwe aquacultuur.

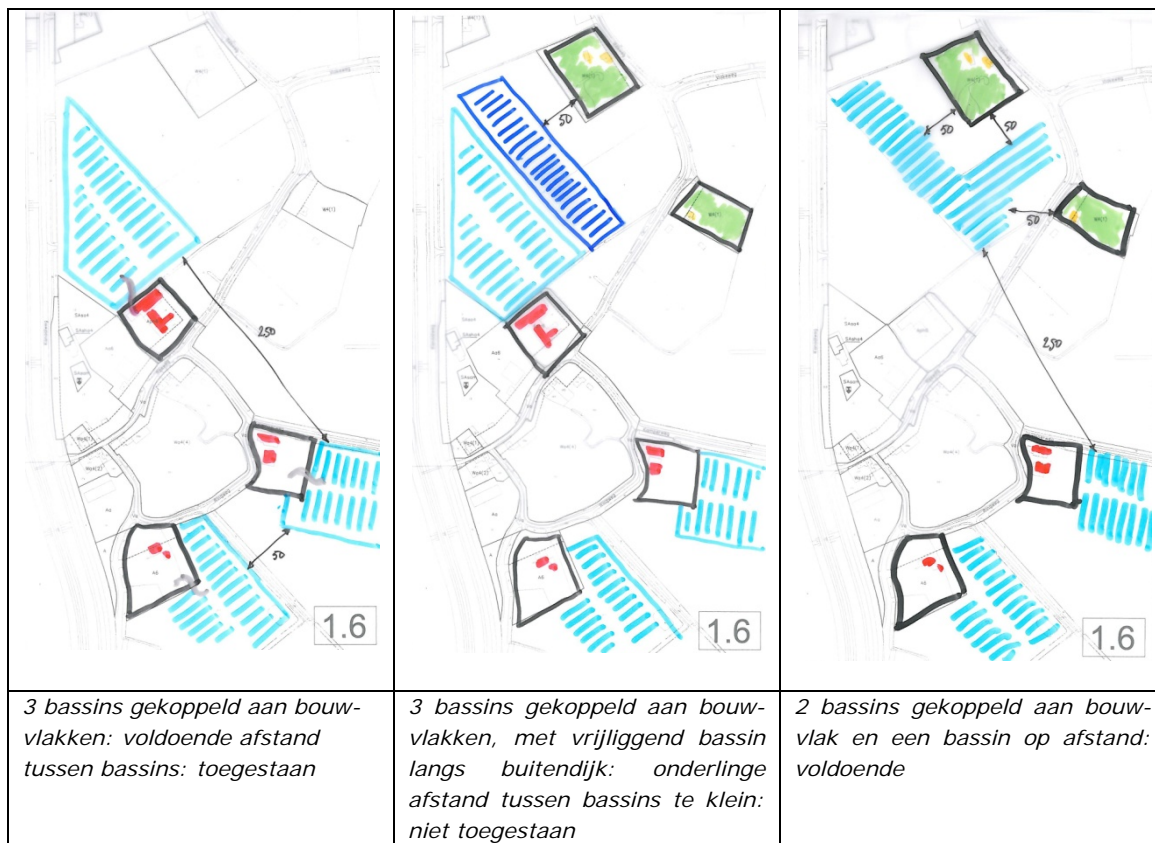
Voorbeelduitwerking

Voor twee gebieden zijn voorbeelduitwerkingen opgesteld. Het betreft de omgeving Vlakte en de Karelpolder ten noorden van Krabbendijke. Beide gebieden liggen dicht tegen de dijken (Kanaal door Zuid-Beveland en de Oosterschelde) en zijn derhalve aantrekkelijk vanuit het oogpunt van zoutwatertoevoer (en afvoer).

Deelgebied Vlakte

Hier liggen drie agrarische bouwvlakken in elkaars nabijheid (zie figuur 3.5). Het deelgebied ligt bovendien in de zone langs een buitendijk (langs het Kanaal door Zuid-Beveland). De drie agrarische bedrijven kunnen elk in beginsel 3 hectare aquacultuur aan hun bedrijfskavel

toevoegen. Daarbij is van belang dat de bassins los van elkaar komen te liggen. Het aaneenklonteren van eenheden van 3 ha is niet gewenst. In het eerste figuurtje liggen de bassins voldoende uit elkaar. De afstand tussen de twee zuidelijke bassins bedraagt ongeveer 50 meter. Dat is kleiner dan de richtafstand van 100 meter, maar het gaat hier om een relatief kleinschalig gebied. In het tweede figuurtje zijn de noordelijke bassins te dicht bij elkaar gesitueerd. Daardoor ontstaat een aaneengesloten gebied van 6 ha bassins. Dat is niet toegestaan. In het derde figuur is de afstand tussen de bassins voldoende.

Figuur 3.5. Voorbeelduitwerking Vlakte

De afstand tussen de vijvers aan de noord- en zuidzijde bedraagt 220-250 meter. Gezien de omvang van het gebied en de beslotenheid ervan is dit landschappelijk aanvaardbaar. Een richtafstand van 250 meter voor een losstaande ontwikkeling is voldoende.

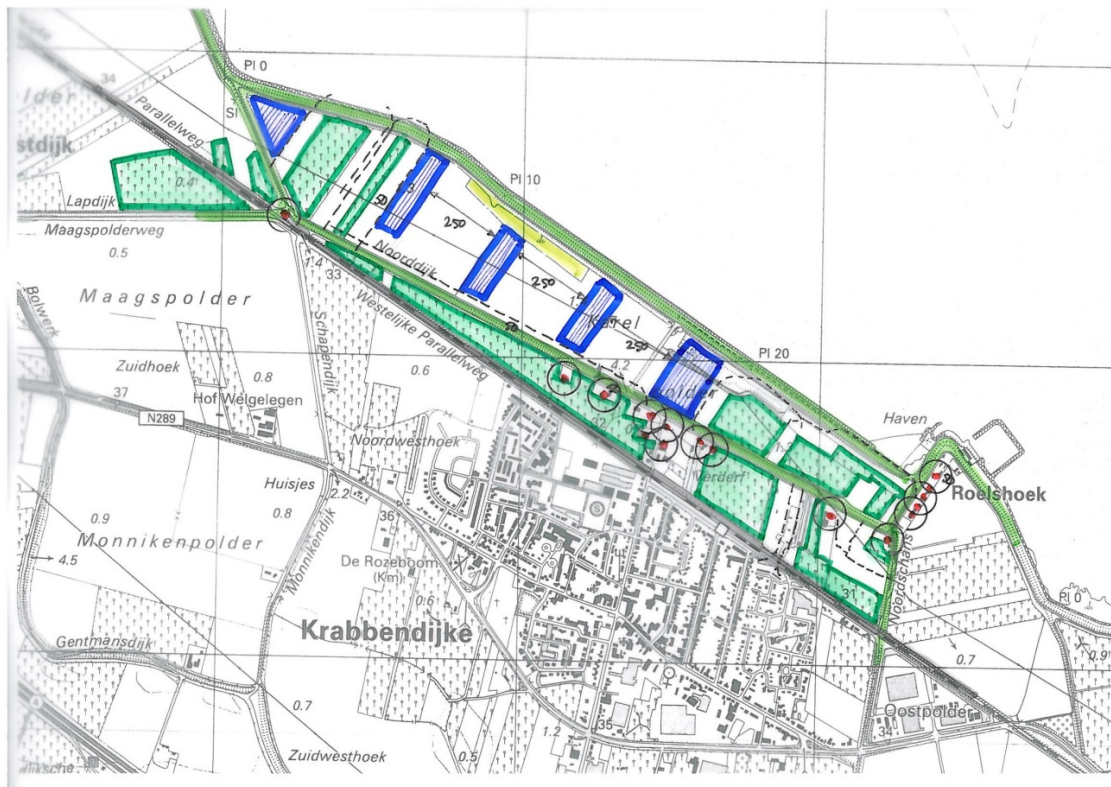
Bij het derde voorbeeld wordt nog aangetekend, dat een eenduidige rechthoekige vorm van de percelen waar bassins worden aangelegd de voorkeur heeft boven een meer gedifferentieerde samengestelde vorm. Redenen daarvoor zijn de visueel-ruimtelijke uitstraling en de versnippering van het omliggende agrarische gebied.

Deelgebied Krabbendijke: Karelpolder

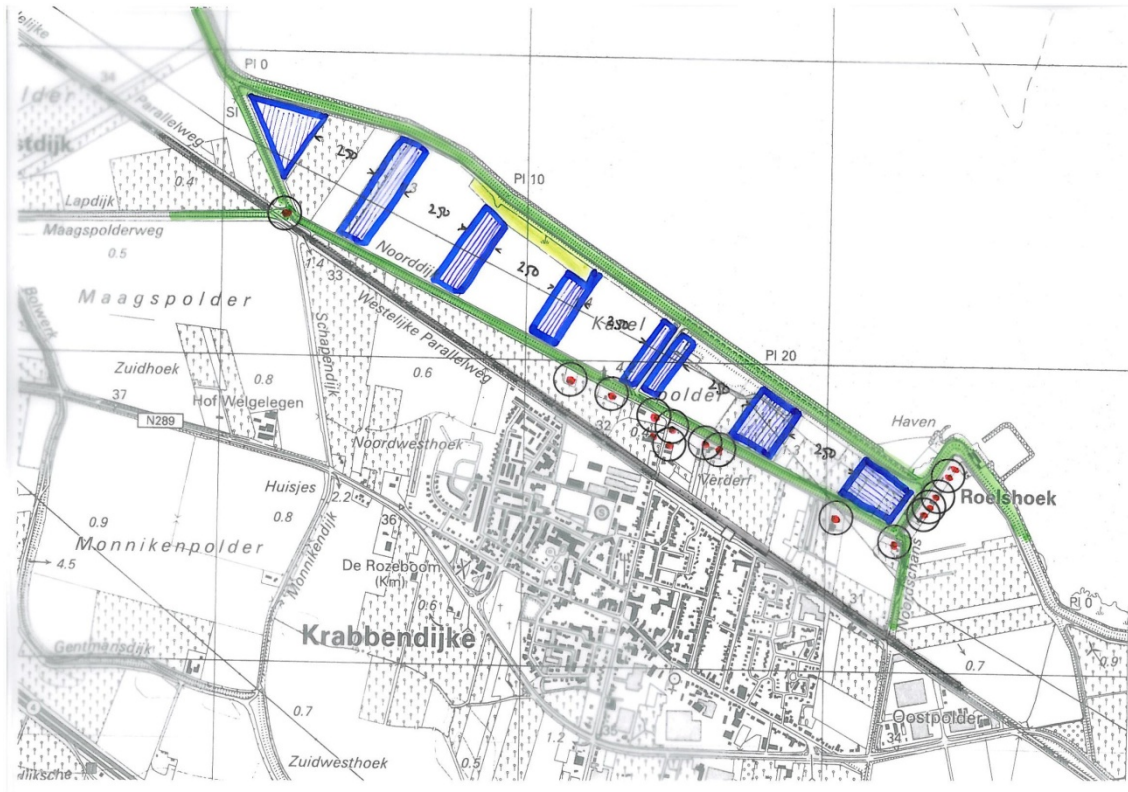
Het gebied ten noorden van de kern wordt door de Noorddijk in twee delen verdeeld. Ten noorden van de Noorddijk is de Karelpolder gelegen. Deze polder bevat geen agrarische bedrijven. Wel ligt er een inlaag en een aantal fruitteeltpercelen. Ten zuiden van de Noorddijk liggen enkele agrarische bedrijven en woningen.

Voor dit deelgebied zijn twee voorbeelduitwerkingen gemaakt. In beide voorbeelduitwerkingen wordt uitgegaan van de randvoorwaarden (zie figuur 3.6.) zoals hiervoor beschreven (zie tabel 3.1). In de eerste voorbeelduitwerking wordt uitgegaan van de bestaande functies in de omgeving (met afstandsmaten ten opzichte van wonen, agrarische bedrijfscentra, fruit-

teeltpercelen en onderlinge afstanden tussen de bassins). De tweede voorbeelduitwerking laat een theoretische maximale verdeling zien, ervan uitgaande dat er geen fruitteeltpercelen aanwezig zijn. Daarbij is er voorts van uitgegaan dat de Noorddijk voldoende afscherpende werking heeft en dat er aanvullend geen afstandsmaten hoeven te worden aangehouden ten opzichte van de daarachter gelegen woningen en agrarische bedrijven. Zowel landschappelijk als wat betreft mogelijke hinder of invloed van bestrijdingsmiddelen vormt de Noorddijk een buffer, die zorgt voor voldoende afscherming. Een afstandsmaat tussen bassins in het noordelijk deel en woningen, agrarische bedrijven of fruitteeltpercelen in het zuidelijk deel is dan ook niet relevant. Door de zeer gunstige ligging nabij de Oosterschelde en de stevige barrièrewerking van de Noorddijk en de spoorlijn is er geen bezwaar tegen de realisatie van aquaculturbassins tot 3 ha in de Karelpolder.

Figuur 3.6. Voorbeelduitwerking Karelpolder uitgaande van bestaande functies, inclusief fruitteelt

Figuur 3.7. Voorbeelduitwerking Krabbendijke zonder fruitteelt

4.1. Inleiding

Bij de ontwikkeling van clusteringsgebieden is sprake van structurele gebiedsontwikkeling, waarbij een grondgebonden agrarisch gebied wordt omgezet in een vijverlandschap. Dit vijverlandschap bestaat voor een belangrijk deel uit aquacultuurbassins. Het gaat om gebieden waar de ontwikkeling van aquacultuur op relatief grote schaal kan worden toegestaan en wordt gestimuleerd. In deze gebieden kunnen grootschalige productiebedrijven zich ontwikkelen. Door clustering ontstaan mogelijkheden om collectieve voorzieningen aan te leggen en goede condities te creëren voor bedrijfsmatige aquacultuur.

Het bedrijf Topsy Baits geeft een mogelijk beeld van een toekomstig clusteringsgebied.

Figuur 4.1. Topsy Baits nabij Goese Sas

4.2. Locaties

Om de bedrijfsmatige ontwikkeling van aquacultuur te kunnen toestaan en stimuleren acht het gemeentebestuur het gewenst clusteringsgebieden te benoemen. In clusteringsgebieden kan op termijn een nieuw landschapstype ontstaan, door de grootschalige ontwikkeling van aquacultuurbassins, met de bijbehorende gebouwen. Om deze ontwikkeling in goede banen te leiden is een aantal criteria en randvoorwaarden opgesteld.

Zoekgebied

De zoekgebieden zoals aangegeven door de provincie in (de herziening van) het Omgevingsplan Zeeland zijn gebaseerd op het advies van het provinciaal Kwaliteitsteam¹⁾. Het Kwaliteitsteam gaat uit van de veronderstelling dat een zelfstandige productiesector aquacultuur

¹⁾ Kwaliteitsteam provincie Zeeland, 2009: "naar een ruimtelijke strategie voor aquacultuur op land".

baat heeft bij ruimtelijke clustering van activiteiten. Daarbij worden drie argumenten genoemd. In de eerste plaats biedt clustering de mogelijkheid om voorzieningen collectief te realiseren en benutten. In de tweede plaats noemt het Kwaliteitsteam dat clustering om een planmatige aanpak vraagt, waardoor een duurzamer ontwikkelperspectief geboden kan worden. In de derde plaats maakt clustering kennisuitwisseling makkelijker.

Het gemeentebestuur onderschrijft de meerwaarde van clustering van grootschalige aquacultuur volledig. Het is niet gewenst verspreid in het agrarisch gebied grootschalige aquacultuur te realiseren.

Het Kwaliteitsteam benoemt 4 aspecten, die de kansen op de ontwikkeling van een agrarisch vijverlandschap vergroten:

- nabij kernen met een visserijverleden en visserijgebonden activiteiten;
- aansluitend op handels- en kenniscentra voor de visserij;
- goede ontsluiting via het hoofdwegennet;
- aanwezigheid van zout grond- of oppervlaktewater.

Op basis van deze criteria is in de herziening van het Omgevingsplan Zeeland een indicatieve aanduiding voor clusteringsgebieden opgenomen in relatie tot Yerseke.

Het in het Omgevingsplan aangegeven zoekgebied wordt ruim geïnterpreteerd door het gemeentebestuur. Daar is een aantal redenen voor aan te voeren.

Vanuit de ruimtelijke ordening zijn bij het zoeken naar mogelijke locaties voor aquacultuur vooral de twee laatstgenoemde criteria bepalend. De aansluiting op Yerseke is heel logisch, omdat daarbij ruimtelijk en functioneel wordt aangesloten op de functie van Yerseke als kenniscentrum en de daarbij behorende verkeers- en kennislogistieke functie. Anderzijds kan ook op afstand van Yerseke van deze centrumfunctie worden geprofiteerd. De eventuele voordelen van koppeling aan Yerseke zijn hoofdzakelijk van bedrijfstechnische aard (kennis en infrastructuur bij de hand). Het is echter voor deze aspecten niet noodzakelijk om fysiek aan te sluiten op Yerseke. Ook op enige afstand kan kennis worden benut. Daar komt bij dat de mogelijkheden voor een clusteringsgebied in aansluiting op Yerseke heel beperkt zijn. Daarmee is niet zeker of de realisatie van een clusteringsgebied in aansluiting op Yerseke daadwerkelijk haalbaar is.

Tegen de achtergrond van het voorgaande is het gemeentebestuur van mening dat ook op wat grotere afstand van Yerseke de realisatie van clusteringsgebieden in beginsel mogelijk zou moeten zijn. Het gehele gemeentelijke grondgebied wordt in beginsel dan ook als zoekgebied gezien.

Uitsluitingsgronden

De ontwikkeling van clusteringsgebieden voor aquacultuur is niet gewenst in de volgende gebiedscategorieën:

- natuurgebieden;
- gebieden met bijzondere natuur- en landschapswaarden;
- randzones om natuurgebieden en woongebieden;
- contactzones tussen kernen en de Oosterschelde en Westerschelde.

Hoewel ook de Oosterschelde en de Westerschelde belangrijke natuurgebieden zijn, wordt de realisatie van clusteringsgebieden in de nabijheid van deze grote wateren niet uitgesloten. Gelet op het belang van de beschikbaarheid van zout water van goede kwaliteit, zijn de direct langs de Westerschelde en Oosterschelde gelegen gebieden juist belangrijke potentiële locaties voor de clusteringsgebieden. Wel dient bij de ontwikkeling van mogelijke clusteringsgebieden rekening te worden gehouden met de aan de Oosterschelde en Westerschelde gekoppelde natuurwaarden.

Criteria

Voor het bepalen van de clusteringsgebieden zijn de volgende criteria gehanteerd:

- ligging nabij zout oppervlaktewater;
- ruimtelijk herkenbare poldereenheid met een duidelijke begrenzing;
- grootschalige gebieden;
- geen belangrijke landschaps- of natuurwaarden;
- niet in randzones rond kernen en recreatieterreinen;
- waarborgen van uitloopgebied van nabijgelegen kernen (bufferzones, relatie met de Oosterschelde en Westerschelde);
- goede ontsluitingsmogelijkheden.

Het zoekgebied beperkt zich tot de agrarische gronden in het buitengebied. Alleen de gebiedscategorieën I en II in het bestemmingsplan Buitengebied komen in aanmerking voor de realisatie van clusteringsgebieden. Aan deze bestemmingscategorieën zijn geen bijzondere natuur- en landschapswaarden toegekend. De overige gebiedscategorieën III, IV en V blijven buiten beschouwing vanwege hun betekenis voor de relatie met de nabijgelegen kernen, recreatie, natuur en landschap.

Toetsing

Op basis van de hiervoor aangegeven uitgangspunten en randvoorwaarden is getoetst welke gebieden binnen de gemeente in aanmerking komen voor de ontwikkeling van een clusteringsgebied. Daarbij is het zoekgebied beperkt tot de gebieden langs de Oosterschelde en de Westerschelde, waar de aanvoer van zout water mogelijk is. De ligging ten opzichte van buitendijkse natuurgebieden speelt daarbij een belangrijke rol.

Grenzend aan Yerseke zijn de mogelijkheden voor een clusteringsgebied beperkt. De St. Pieterspolder aan de zuidoostkant van de kern is de meest logische locatie. Het gebied ten noordwesten van Yerseke is minder geschikt. Het ligt dicht tegen het natuurgebied de Yerseke Moer. Voor Yerseke vormt dit gebied de enige uitbreidingsmogelijkheid voor nieuwe ontwikkelingen. Aan de overige randen zit de kern ook in belangrijke mate op slot. Om nog ruimtelijke mogelijkheden voor de toekomst open te houden en de kern niet helemaal in te sluiten door bedrijventerreinen (inclusief clusteringsgebied aquacultuur) is het niet verstandig aan de westkant van Yerseke clusteringsgebieden mogelijk te maken.

Een groot voordeel van de St. Pieterpolder is voorts dat hier al een zoutwaterleiding ligt, die benut kan worden voor het clusteringsgebied. De ontsluiting van deze locatie is in beginsel ook goed.

Grenzend aan de Oosterschelde biedt ook de Tweede Bathpolder goede mogelijkheden voor de ontwikkeling van een aquacultuurclusteringsgebied met een goede ontsluiting. Aan de zuidzijde biedt de Zimmermanpolder mogelijkheden, zij het dat de ontsluiting hier minder goed is dan bij de twee eerder genoemde locaties.

Verder zou ook in de Reigersbergsche polder en ten oosten van Waarde een clusteringsgebied kunnen worden gerealiseerd. Hier is in mindere mate sprake van een herkenbare en samenhangende ruimtelijke eenheid. Ook is de ontsluiting van het gebied Waarde Oost niet optimaal.

Hierna worden de verschillende aspecten per polder benoemd.

1. Nieuw Olzendepolder/St. Pieterpolder

- Aansluitend bij bedrijventerrein Olzendepolder met bedrijfsmatige aquacultuurontwikkeling en schelp- en schaaldierbedrijven aan de Korringaweg.
- Aansluitend bij kenniscentrum in Yerseke.
- Zoutwaterleiding beschikbaar.
- Ontsluiting noordzijde op Olzendepolder, zuidzijde via de 1^e Vlietweg.

- Ontwikkelingsrichting bij voorkeur vanaf bedrijventerrein Olzendepolder.

2. Tweede Bathpolder

- Schorren en slikken mogelijke beperking voor zoutwatertoevoer.
- Westhofweg door centrale ligging goede ontsluiting nabij knooppunt A58 en Provinciale weg.
- Aansluiting op het glastuinbouwgebied Bathpolders.
- Ontwikkelingsrichting bij voorkeur vanaf kassengebied oostzijde.

3. Zimmermanpolder

- Proefteeltgebied Advanta beperking voor westelijk deel.
- Polder door kassenstroken in drie compartimenten verdeeld.
- Ontsluiting niet ideaal door grote afstand tot provinciale weg en A58 over smalle polderwegen.
- Schorren en slikken mogelijke beperking voor zoutwatertoevoer.

De volgende twee gebieden zijn aangemerkt als reservegebieden.

4. Reigersbergsche polder

- Zoutwaterleiding in beperkte corridor aan westzijde mogelijk.
- Ontwikkeling clusteringsgebied sluit enigszins aan bij grootschalige ontwikkelingen in dit gebied (waterbassin, geluidssporten e.d.).

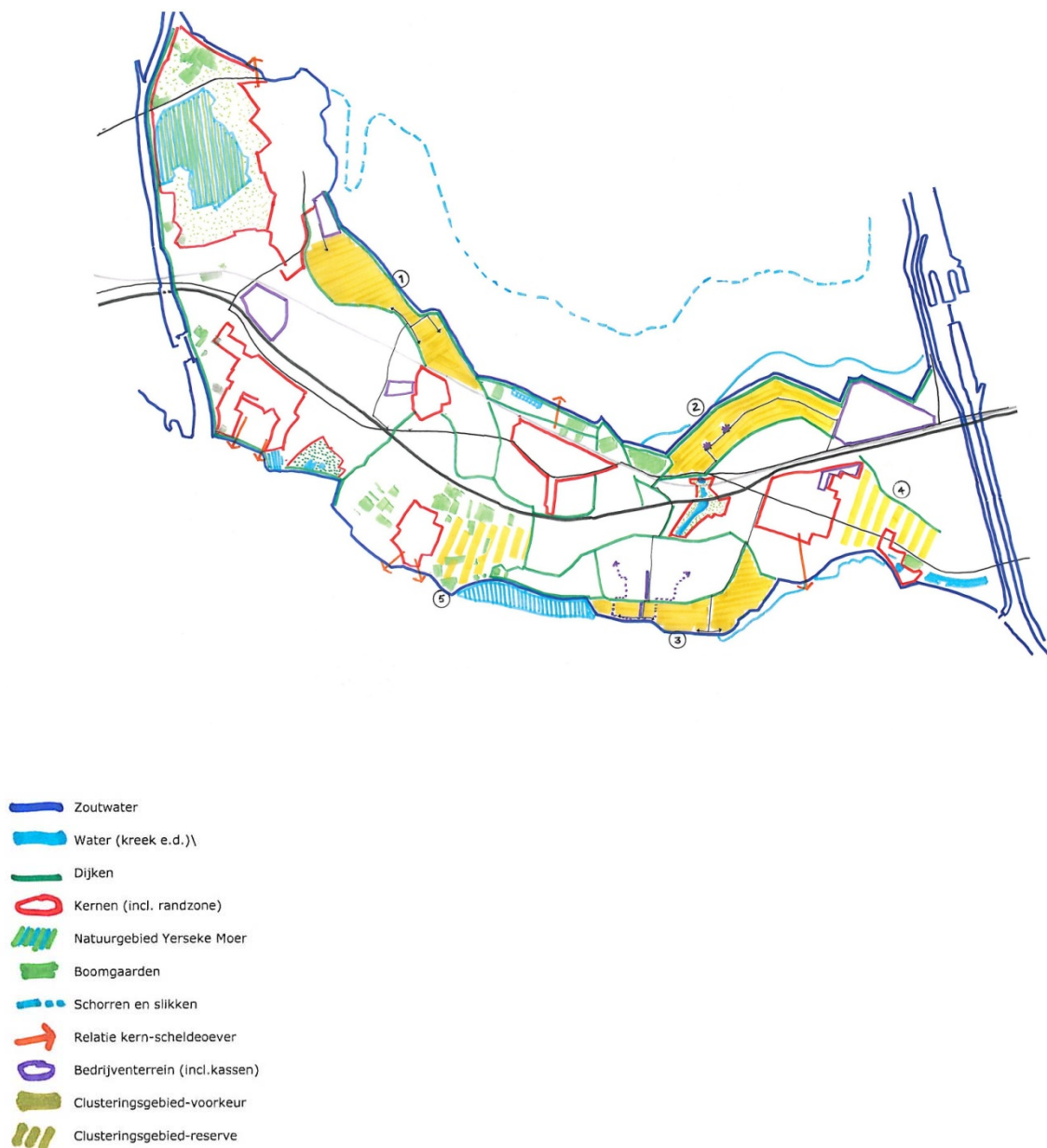
5. Waarde-Oost

- Vooralsnog beperkt gebied tussen watergang en zeedijk kansrijk.
- Op langere termijn uitbreidbaar ten noorden van Weelweg.

De resterende gebieden langs de Oosterschelde en Westerschelde vallen af.

- De gebieden langs het Kanaal door Zuid-Beveland bij Vlakte en Schorebrug zijn relatief kleinschalig.
- Het gebied ten westen van Waarde is klein. De fruitteelt is hier dominant. Bovendien ligt de zuiveringsinstallatie midden in het gebied.
- De gebieden ten zuiden van Rilland en ten noorden van Krabbendijke zijn afgevalen vanwege de nabijheid van beide kernen en de geringe afstand van de kernen tot het water. Het is niet gewenst in deze gebieden tussen de kern en de Oosterschelde en Westerschelde grootschalige clusteringsgebieden te situeren. Ook de gewenste differentiatie van de kuststrook zet de rem op deze gebieden voor een grootschalige ontwikkeling. Kleinschalige aquacultuur (tot 3 ha) is in deze gebieden wel mogelijk.
- De overige polders in het binnengebied komen niet in aanmerking vanwege de grote afstand tot het zoute water.

Op figuur 4.2 zijn de mogelijke clusteringsgebieden aangegeven. Na toetsing van de hiervoor aangegeven criteria resteren derhalve 5 potentiële clusteringsgebieden. Een aantal gebieden valt af vanwege het huidige gebruik (bijvoorbeeld de bestaande kassengebieden).

Figuur 4.2. Mogelijke clusteringsgebieden

Prioritering

Gelet op de ligging van de Nieuw Olzendepolder/St. Pieterpolder in aansluiting op het bestaande bedrijventerrein met de schelp- en schaaldierbedrijven en de aanwezigheid van de zoutwaterleiding heeft de ontwikkeling van deze locatie tot clusteringsgebied duidelijk de voorkeur boven de ontwikkeling van de andere gebieden. Door op deze locatie een nieuw clusteringsgebied te ontwikkelen wordt aangesloten bij de huidige centrumfunctie van Yerseke op schaal- en schelpdiergebied. Daardoor ontstaat een functioneel en ruimtelijk samenhangend gebied, waarin de diverse functies elkaar onderling versterken. Bij het ontwikkelen van de andere locaties tot clusteringsgebied is meer sprake van incidentele ontwikkelingen, waardoor de impact op de omgeving groter is.

Na de Olzendepolder/St. Pieterpolder zijn de Tweede Bathpolder (2) en de Zimmermanpolder (3) aangemerkt als voorkeurlocaties van de tweede respectievelijk derde orde. Het gaat om gebieden met een duidelijk herkenbare ruimtelijke structuur en samenhang. De Tweede Bathpolder is wat betreft ontsluiting gunstiger gelegen dan de Zimmermanpolder. Bovendien sluit de ontwikkeling van aquacultuur hier aan op het kassencomplex in de Eerste Bathpolder.

De locaties Reigersbergsche polder en Waarde-Oost zijn aangemerkt als reservelocaties voor clustering van aquacultuur, voor het geval ontwikkeling van de andere locaties niet reëel blijkt te zijn.

4.3. Uitwerking

Gebiedsvisie

Het ontwikkelen van een clusteringsgebied aquacultuur betekent een ingrijpende gebiedsontwikkeling, waarbij het huidige grondgebonden agrarische karakter wordt omgezet in een landschap met aquacultuurbassins (vijverlandschap) en gebouwen. Een dergelijke gebiedsontwikkeling in het landelijk gebied moet goed worden vormgegeven en begeleid. Daartoe dient een gebiedsvisie te worden opgesteld. De provincie heeft voor een dergelijke gebiedsontwikkelingsvisie de volgende aandachtspunten benoemd:

- geeft op (deel)gebiedsniveau invulling aan de ambities van het Omgevingsplan en verbeeldt de betekenis van de transformatie naar een 'vijverlandschap';
- geeft invulling aan de Zeeuwse identiteit door op een kwalitatief hoogwaardige manier vorm en inhoud te geven aan dit nieuwe Zeeuwse landschapstype;
- is een integraal gebiedsontwikkelingsplan waarin naast het faciliteren van de bedrijfstak aquacultuur sprake is van meervoudig ruimtegebruik;
- geeft zicht op de publieke, collectieve en private taakverdeling in het toekomstige vijverlandschap;
- geeft zicht op een realisatie- en faseringsstrategie.

De gebiedsvisie dient een hoogwaardig en integraal functioneel en ruimtelijk ontwerp te bevatten van de beoogde ontwikkeling. Daarbij is – naast de hiervoor door het Kwaliteitsteam benoemde aspecten – aandacht nodig voor:

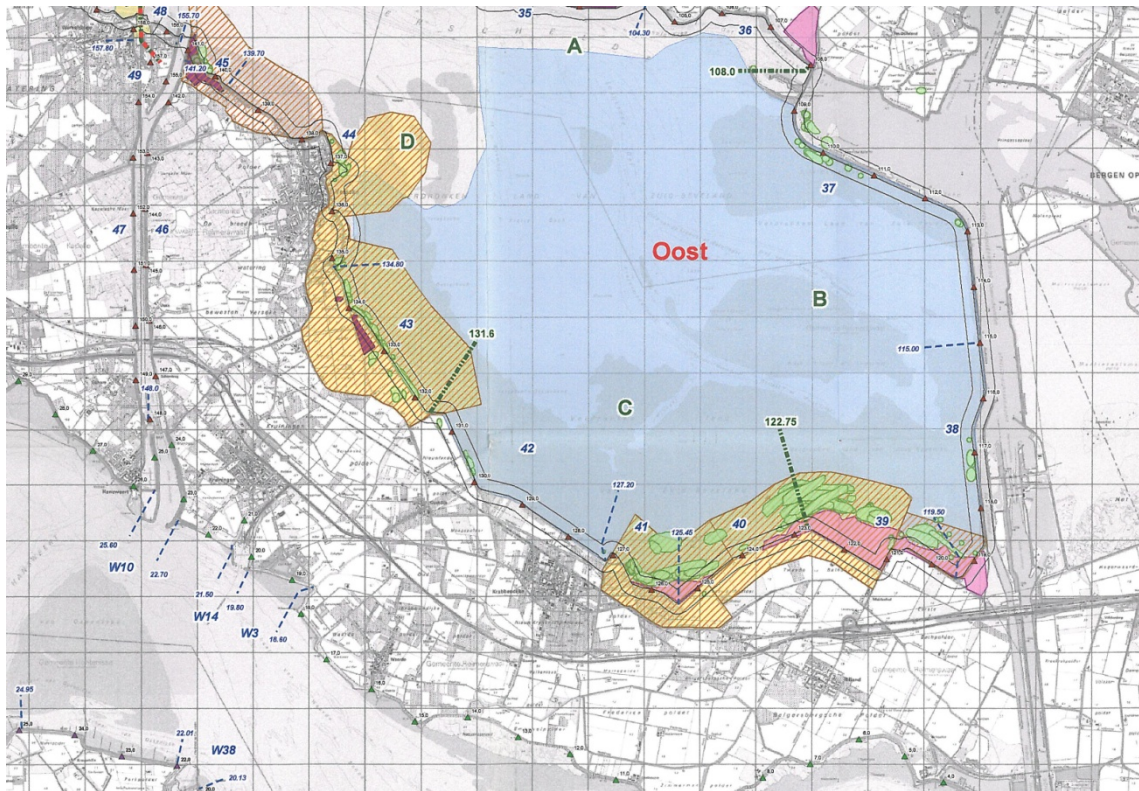
- de inrichting van het gebied in relatie tot de omgeving;
- de oppervlakte bassins;
- de vormgeving van de bassins;
- functionele combinatie met andere functies;
- oppervlakte en situering van gebouwen;
- vormgeving van de bassins en gebouwen;
- ontsluiting van het gebied;
- wateraan- en afvoer;
- kostenverhaal;
- toetsing van de ontwikkeling aan alle relevante planologische- en milieu-aspecten.

De gebiedsvisie dient als basis voor de planologische procedure.

Hoogwatervluchtplaatsen en Natura 2000

Hoogwatervluchtplaatsen

Langs de Oosterschelde en de Westerschelde komen hoogwatervluchtplaatsen voor. De aanleg van aquacultuurbassins kan deze gebieden ongeschikt maken als hoogwatervluchtplaats. Figuur 4.3 geeft een beeld van de hoogwatervluchtplaatsen langs de Oosterschelde. Gedetailleerde inventarisatiegegevens van de hoogwatervluchtplaatsen ontbreken.

Figuur 4.3. Hoogwatervluchtplaatsen langs de Oosterschelde

Om de betekenis van de hoogwatervluchtplaatsen te behouden, is het gewenst om minimaal een deel van deze gebieden open te houden. Uitgangspunt daarbij is dat in een zone met een breedte van 250 meter aan de binnenzijde van de buitendijk maximaal 50% van het areaal wordt omgezet in aquacultuurbassins.

Slikken en schorren en Natura-2000-gebieden

De mogelijkheden voor aanvoer van zeewater uit de Wester- en Oosterschelde wordt mogelijk beperkt door de aanwezigheid van slikken en schorren. Vast staat dat er door de zeedijk en schorren geen leiding gegraven mag worden maar dat dit alleen mogelijk is door middel van een gestuurde boring. Bij de aanwezigheid van brede schorren kan dit een aanzienlijke kostenpost vormen.

Langs de Oosterschelde zijn naast de schorren ook aanzienlijk brede slikken aanwezig en is er geen waterhoudende geul. Deze slikken vallen droog met laag water. Het inlaatpunt moet dus buiten deze slikken zijn gelegen, indien het noodzakelijk is dat er altijd vers zout water beschikbaar moet zijn. Een dergelijke eis is waarschijnlijk afhankelijk van het type cultuur. Het is denkbaar dat in een warme zomer het water uit de Oosterschelde wordt gebruikt als koeling of juist als verwarming in een koude winter.

De ligging van de inlaat vormt waarschijnlijk geen ruimtelijk sturend element. Het is wel een duidelijke kostenpost.

Natuurbeschermingswet

De inlaat, toevoerbuïs en uitlaat zijn zullen zijn gelegen in een Natura-2000 gebied (Oosterschelde of Westerschelde). Aanleg daarvan is gekoppeld aan een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Gezien de al gerealiseerde inlaten bij bestaande aquacultures is het te verwachten dat deze vergunning (onder voorwaarden) zal worden verleend.

Bij de toetsing aan de Natuurbeschermingswet zal afstemming op de beheerplannen voor de Natura-2000-gebieden plaatsvinden.

Voorwaarden vormgeving

Bassins

Voor de vormgeving van de bassins en de inpassing in de omgeving gelden dezelfde voorwaarden als voor de kleinschalige vijverlandschappen (zie hoofdstuk 3 en bijlage 2).

Gebouwen

Wat betreft de omvang van de gebouwen worden op voorhand geen harde normen opgenomen. In vergelijking met kleinschalige aquacultuur kan de behoefte aan gebouwen substantieel groter zijn. Ter indicatie kan worden aangegeven dat Topsy Baits bij een oppervlakte bassins van ongeveer 15 ha ongeveer 1.000 m² gebouwen in gebruik heeft. De beoogde oppervlakte gebouwen zal goed moeten worden onderbouwd.

Gelet op de schaal van de mogelijke ontwikkelingen is de ambitie met betrekking tot beeldkwaliteit van gebouwen hoog. Een karakteristiek gebouw wordt vereist, dat op de functie is toegesneden en dat past in de omgeving: eenduidige en eenvoudige hoofdvorm, natuurlijke materialen, donker kleurgebruik. Standaardloodsen of containers moeten worden vermeden.

karakteristiek gebouw

Verevening

Het Omgevingsplan Zeeland richt zich op een duurzame ontwikkeling van de provincie. Een ontwikkeling waarbij het versterken van de economische en sociaal-culturele dynamiek hand in hand gaat met het versterken van de Zeeuwse omgevingskwaliteiten. De beleidsmatige doorvertaling van dit uitgangspunt in het omgevingsbeleid heeft er toe geleid dat er enerzijds meer ruimte voor ontwikkeling wordt geboden, maar dat aan deze extra ontwikkelruimte ook aanvullende voorwaarden worden gesteld om het gewenste duurzame karakter van de ontwikkeling ook daadwerkelijk te realiseren: het vereveningsprincipe.

Met de handreiking Verevening worden handvatten geboden voor de toepassing van het principe van verevening.

Gemeenten geven, mede op basis van deze handreiking en de bijbehorende toelichting, nadere uitvoering aan het principe van verevening. Uitgangspunt voor het principe van verevening is dat bij nieuwe "rode" ontwikkelingen ter verevening van het verlies aan ecologisch kapitaal tegelijkertijd wordt geïnvesteerd in de omgevingskwaliteit, publieke voorzieningen of ruimtelijke kwaliteit. Op deze manier wordt een aantasting van de omgevingskwaliteit en daarmee een verlies aan ecologisch kapitaal als gevolg van de nieuwe ontwikkeling voorkomen, zodat de groei van het economisch kapitaal niet wordt afgewenteld op het ecologisch kapitaal.

Het principe van verevening is van toepassing bij nieuwe initiatieven en uitbreiding en/of intensivering van bestaande initiatieven. Het is echter niet zo dat bij iedere ontwikkeling ook verevening noodzakelijk is. Het vereveningsprincipe is niet van toepassing op de ontwikkeling van grondgebonden bedrijvigheid. Daarbij worden initiatieven voor aquacultuur en zilte

teelten beschouwd als vorm van grondgebonden landbouw. Het principe van verevening is dan ook niet van toepassing.

Bij de realisatie van nieuwe bassins (kleinschalig of in het kader van clustering) moet in het kader van de planologische procedure concreet worden getoetst of er ruimtelijke belemmeringen zijn voor de beoogde ontwikkeling. Daarbij zijn met name de volgende aspecten van belang (in dit hoofdstuk is aangesloten bij het Handboek Ruimtelijke Plannen 2010 van de gemeente). Naast de hier beschreven planologische toetsen kan het nodig zijn om andere vergunningen aan te vragen. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een omgevingsvergunning voor bouwen of milieu of aan een vergunning op grond van de Wet verontreiniging oppervlaktewater voor lozingen op het oppervlaktewater.

Archeologie en cultuurhistorie

Archeologie

Per 1 september 2007 is de Wet op de archeologische monumentenzorg in werking getreden. Het is verplicht om in het proces van ruimtelijke ordening tijdig rekening te houden met de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden.

De gemeente Reimerswaal is in regionaal verband bezig met het opstellen van gemeentelijk archeologiebeleid. Dit zal resulteren in gemeentelijk beleid en bijbehorende keuzes inzake onderzoeksvereisten en behoud (in situ of ex situ) van archeologische vondsten. Tot het gemeentelijk archeologiebeleid is vastgesteld, wordt uitgegaan van het provinciaal beleid, met inbegrip van de provinciale Archeologische Monumentenkaart en de Indicatieve Kaart Archeologische waarden.

Als aquacultuurbassins worden gesitueerd in gebieden met vastgestelde archeologische waarden of gebieden met middelhoge of hoge verwachtingswaarden, en de bassins reiken tot dieper dan 30 cm beneden maaiveld, is het uitvoeren van archeologisch onderzoek nodig. Afhankelijk van de uitkomsten van dat onderzoek kunnen voorwaarden aan de ontwikkeling nodig zijn, gericht op de aanwezige archeologische waarden.

Cultuurhistorie

Bij de realisatie van agrarische vijverlandschappen (tot 3 ha en in clusteringsgebieden) dient rekening te worden gehouden met eventuele cultuurhistorische waarden in de omgeving. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de verkavelingsstructuur en –richting, bijzondere landschapselementen, dijken, en dergelijke. Ook bij de situering en vormgeving van gebouwen is afstemming nodig op de omgeving en daarin aanwezige cultuurhistorische gebouwen.

Ontsluiting

Ontwikkelingen zullen extra verkeer genereren, in vergelijking met de bestaande situatie. Dit dient in beeld te worden gebracht. Onderzocht dient te worden hoe groot extra verkeersstromen zijn en wat daarvan de invloed is op de verkeersveiligheid en capaciteit van het wegennet. Met name bij de realisatie van de clusteringsgebieden vergt de ontsluiting de nodige aandacht.

Watertoets

Op grond van artikel 3.1.6 uit het Besluit ruimtelijke ordening dient in de toelichting op ruimtelijke plannen een waterparagraaf te worden opgenomen van de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishoudkundige situatie. In die paragraaf dient uiteengezet te worden of en in welke mate het plan in kwestie gevolgen heeft voor de waterhuishouding, dat wil zeggen het grondwater en het oppervlaktewater. Het is de schriftelijke weerslag van de zogenaamde watertoets. Het doel van de watertoets is het waarborgen dat waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet en op evenwichtige wijze in beschouwing worden genomen. Door middel van de watertoets wordt in een vroegtijdig stadium aandacht besteed aan het wateraspect.

Bij de start van een planproces zal door de planopsteller overleg moeten plaatsvinden met het waterschap. Als sprake is van een relatie met Oosterschelde of Westerschelde door wateruitwisseling dient ook Rijkswaterstaat bij het planproces te worden betrokken. Daarbij zal rekening worden gehouden met al bestaande in- en uitlaatpunten. In dit overleg kan het waterschap of Rijkswaterstaat aandachtspunten voor het plangebied en de te ontwikkelen plannen kenbaar maken. Het waterschap zal alle relevante projecten in de maandelijkse stedenbouwkundige werkgroep melden evenals de gemaakte relevante afspraken dan wel specifieke aandachtspunten.

In bijlage 3 zijn de belangrijkste aspecten uit het beleid van het Waterschap Scheldestromen en Rijkswaterstaat met betrekking tot de aquacultuurbassins samengevat.

Keurzones

Waterlopen

Het waterschap heeft langs relevante waterlopen keurzones vastgesteld. Deze zones kunnen van invloed zijn op de toelaatbaarheid van een ontwikkeling, zowel wat betreft het bouwen als het gebruik.

Dijken

Langs dijken met een waterkerende functie gelden op basis van de Keur watersysteem van het Waterschap Scheldestromen keurzones. Binnen deze zones gelden beperkingen voor met name bouwactiviteiten, in verband met de stabiliteit van de waterkering en onbelemmerde dijkverzwaring. Het waterschap streeft er naar nieuwe activiteiten zo veel mogelijk buiten de keurzones te ontwikkelen.

Bij de planologische ontwikkeling van plannen voor nieuwe aquacultuurbassins dient rekening te worden gehouden met deze aspecten. Vroegtijdig dient duidelijkheid te bestaan of een vergunning nodig is en of die vergunning ook zal worden verkregen. Dit dient bij de watertoets te worden meegenomen en te worden gerapporteerd.

Milieu en externe veiligheid

Aangenomen wordt dat ten behoeve van de aquacultuur geen gevaarlijke stoffen worden opgeslagen en dat het aspect externe veiligheid geen belemmering vormt voor de ontwikkeling van kleinschalige aquacultuur of aquacultuur in clusteringsgebieden.

Door de aangegeven afstandsmaten wordt voorts het ontstaan van hinder of milieubelemmeringen van of voor functies in de omgeving voorkomen.

Luchtkwaliteit

De ontwikkeling van aquacultuurprojecten kunnen door een toename van het aantal verkeersbewegingen invloed hebben op de luchtkwaliteit. Kleinschalige ontwikkelingen (tot 3 ha) zullen 'niet in betekenende mate' (nibm) van invloed zijn op de luchtkwaliteit en hoe-

ven niet te worden getoetst aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit. De criteria om te kunnen beoordelen of er voor een project sprake is van nibm, is vastgelegd in de AMvB-nibm.

Of de ontwikkeling van clusteringsgebieden niet in betekenende mate bijdraagt aan de luchtkwaliteit zal moeten blijken uit een onderbouwing, waarbij in beginsel kwantitatief wordt bepaald wat de invloed op de luchtkwaliteit is.

Boomgaarden

Met het oog op mogelijke schadelijke invloed van gewasbeschermingsmiddelen is een afstand tussen aquacultuurbassins en boomgaarden nodig. Daarbij wordt aangesloten tussen de maat van 50 meter, die in jurisprudentie in het algemeen wordt aangehouden tussen boomgaarden en woongebieden.

Kabels en leidingen

Met betrekking tot kabels en leidingen zijn twee aspecten van belang: bescherming en beheer en onderhoud. Voorkomen moet worden dat door graafwerkzaamheden ten behoeve van de aanleg van bassins planologisch relevante kabels of leidingen worden beschadigd. Daarnaast moet beheer en onderhoud van kabels en leidingen mogelijk blijven.

Realisatie van aquacultuurbassins op planologisch relevante leidingen is gelet op het voorgaande niet gewenst.

Natuur

Natuurbeschermingswet 1998

De inlaat, toevoerbuïs en uitlaat zijn gelegen in een Natura-2000 gebied (Oosterschelde of Westerschelde). Aanleg daarvan is gekoppeld aan een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Aangetoond moet worden dat de beoogde ontwikkeling geen significante aantasting van de kwalificerende natuurwaarden tot gevolg heeft. Gezien de al gerealiseerde inlaten bij bestaande aquacultures is het te verwachten dat deze vergunning (onder voorwaarden) zal worden verleend.

Bij de toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 dient ook de externe werking te worden getoetst (de invloed van ontwikkelingen in de nabijheid van Natura-2000gebieden op de beschermde natuurwaarden). In dat kader dient onder andere aandacht te worden besteed aan de invloed op hoogwatervluchtplaatsen.

Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Aangetoond moet worden dat de beoogde ontwikkeling geen negatieve invloed heeft op door middel van de Flora- en faunawet beschermde planten- en diersoorten. Tevens moet worden opgenomen op welke wijze de waarden worden beschermd en welke motieven ten grondslag liggen aan de verwachting dat een eventuele ontheffing zal worden verleend.

Ecologische hoofdstructuur

Concrete invulling van de natuur van de Zeeuwse Ecologische Hoofdstructuur is in het natuurgebiedplan Zeeland vastgelegd (natuurdoeltypenkaart). Het uitgangspunt is hierbij het realiseren van maximale kwaliteit van echte Zeeuwse natuur, die van (inter)nationaal belang is. Bij een ruimtelijke procedure wordt er getoetst aan de Ecologische Hoofdstructuur en aan het provinciaal beleid. De natuurwaarden mogen niet worden aangetast.

Economische uitvoerbaarheid en kostenverhaal¹⁾

In verband met het aantonen van de haalbaarheid van het plan dient onder andere inzicht te worden verschaft in de economische uitvoerbaarheid. Daarbij is de vraag of kostenverhaal aan de orde is. Daarop wordt hierna ingegaan. Als kostenverhaal niet aan de orde is dan dient te worden aangetoond dat de ontwikkeling financieel uitvoerbaar is.

Inleiding

In de Wet ruimtelijke ordening is een regeling opgenomen voor het kostenverhaal met betrekking tot particuliere grondexploitaties. De gemeenteraad is verplicht een exploitatieplan vast te stellen wanneer sprake is van kostenverhaal, aangewezen bouwplannen (zoals benoemd in afdeling 6.4 van de Wro) en aangewezen kostensoorten (zoals benoemd in afdeling 6.2 van de Bro), tenzij het kostenverhaal is geregeld in een (anterieure) overeenkomst met de grondeigenaar. Aangewezen bouwplannen hebben (onder andere) betrekking op uitbreiding van gebouwen met een oppervlakte van 1.000 m² of meer. De bouw van waterbassins is niet aangemerkt als aangewezen bouwplan. Als aangewezen kostensoorten zijn onder andere aangemerkt de planologische onderzoekskosten en de kosten voor planologische regeling.

Instrument

De kleinschalige ontwikkeling van aquacultuur zal in de regel door een particuliere ondernemer op zijn of haar eigen grond worden gerealiseerd. Daarbij zijn geen publieke investeringen aan de orde. Als voor aquacultuur gebouwen met een oppervlakte van meer dan 1.000 m² mogelijk worden gemaakt, is een kostenverhaal aan de orde voor de bestemmingsplankosten. Voor zover daarover niet een overeenkomst wordt afgesloten, is de gemeenteraad formeel verplicht tot het opstellen van een exploitatieplan.

Bij de ontwikkeling van grootschalige aquacultuur kan kostenverhaal aan de orde zijn als sprake is van aangewezen bouwplannen en kostensoorten en de gemeente zorg draagt voor een aantal voorzieningen, zoals water aan- en afvoer of bijvoorbeeld nieuwe infrastructuur.

Uitstel kostenverhaal

Als ontwikkelingen waarvoor kostenverhaal aan de orde is door middel van een wijzigingsbevoegdheid mogelijk worden gemaakt, wordt het kostenverhaal geregeld bij wijziging van het bestemmingsplan.

¹⁾ Bron: Handreiking Grondexploitatiewet, Van den Brand, Van Gelder en Sandick. SDU, 2008.

6.1. Bestemmingsplan

Gemeenten zijn op basis van de Wro verplicht om voor het totale gemeentelijke grondgebied bestemmingsplannen vast te stellen. Het bestemmingsplan bevat regels voor het gebruik van gronden, het oprichten van bouwwerken en het uitvoeren van werken. Bouw- en gebruiksmogelijkheden kunnen rechtstreeks worden geboden of door middel van afwijkings- of wijzigingsbevoegdheden.

Het beleid zoals vastgelegd in de structuurvisie kan worden vertaald in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied, in die zin dat daarin afwijkings- of wijzigingsbevoegdheden kunnen worden opgenomen.

Met een afwijkingsbevoegdheid kan worden afgeweken van het bestemmingsplan voor relatief kleine ontwikkelingen die passen binnen de bestemmingsomschrijving. De afwijking heeft in dat geval betrekking op het gebruik of het bouwen.

Grotere afwijkingen van het bestemmingsplan kunnen via een wijzigingsbevoegdheid worden geregeld. Op basis van jurisprudentie mag een wijzigingsbevoegdheid in beginsel niet leiden tot ingrijpende structuurveranderingen in het plangebied. Daarvoor moet een nieuw bestemmingsplan worden opgesteld.

Voor werken en werkzaamheden kan in het bestemmingsplan het vereiste van een afwijkingsbevoegdheid voor aanleggen worden opgenomen ten behoeve van het beschermen van aanwezige (ecologische, natuur- of landschaps-)waarden of ter bescherming van kabels en leidingen.

Gelet op de ruimtelijke effecten van de mogelijke ontwikkeling van bassins tot 3 ha, ligt het voor de hand om door middel van een wijzigingsbevoegdheid een aanduiding op te nemen voor de gronden waar bassins worden gerealiseerd. Gelet op de aard en schaal van de clusteringsgebieden, vergt deze ontwikkeling een afzonderlijke planologische procedure (in beginsel een bestemmingsplan).

6.2. Omgevingsvergunning

Inleiding

Op grond van de Wabo kan een project in afwijking van het bestemmingsplan met een omgevingsvergunning worden gerealiseerd. Concrete aquacultuurprojecten kunnen derhalve ook met een omgevingsvergunning mogelijk worden gemaakt. Tot de implementatie van de mogelijkheid om kleinschalige aquacultuurbassins te realiseren in het bestemmingsplan Buitengebied kan medewerking worden verleend aan initiatieven tot 3 ha bassins door middel van een omgevingsvergunning.

Ruimtelijke onderbouwing

Een omgevingsvergunning moet worden gebaseerd op een goede ruimtelijke onderbouwing, waarin de beoogde ontwikkeling wordt toegelicht en getoetst:

- beleidskader (provinciaal en gemeentelijk);
- bestaande situatie plangebied en visie op het plangebied (beoogde ontwikkeling);
- toetsing aan beleidskader, planologische en milieuaspecten;
- economische uitvoerbaarheid;
- maatschappelijke toetsing en kwaliteit.

bijlagen

Het provinciaal beleid, zoals opgenomen in de Herziening Omgevingsplan 2006-2012 geeft ruimte aan verschillende ontwikkelingsrichtingen in de aquacultuur: als extensieve teelt, als neventak bij agrarische bedrijven en als zelfstandige productiesector.

Voor een duurzaam ontwikkelingsperspectief van een zelfstandige productiesector wordt een ruimtelijke clustering als een belangrijke voorwaarde gezien. Samenhangend met deze verschillende ontwikkelingsrichtingen kiest de provincie voor een regulerende rol bij de extensieve teelt en de teelt als neventak bij agrarische bedrijven, en een stimulerende rol bij de ontwikkeling van aquacultuur als zelfstandige en geclusterde productiesector.

De verschillende teelten en teeltcombinaties hebben verschillende verschijningsvormen en daardoor ook andere ruimtelijke consequenties. Daarom is er een ruimtelijke typering ontwikkeld die bestaat uit drie categorieën.

Categorie 1: Industriële aquacultuur in bedrijfsbebouwing

Deze categorie betreft aquacultuur die wordt bedreven in bedrijfsbebouwing. Het gaat met name om de teelt van vis. Het is een intensieve vorm van aquacultuur met een industriële uitstraling. Er is sprake van een verregaande specialisatie en optimalisatie van het productieproces. Categorie 1 kan op bedrijventerreinen een plek vinden.

Ook is er ruimte voor de ontwikkeling als neventak op bestaande agrarische bouwblokken. De omvang van de neventak is afhankelijk van de bedrijfsomvang (is nog sprake van een neventak) en mag maximaal 2000 m² bedragen. Als vervolgactiviteit op een agrarisch bouwblok is deze vorm van aquacultuur toegestaan onder de regels zoals deze gelden voor Nieuwe economische dragers.

Categorie 2: Agrarisch vijverlandschap

Naar verwachting vormt het agrarisch vijverlandschap binnen de drie categorieën de hoofd-moot en lijkt bij een productieontwikkeling van aquacultuur de dominante verschijningsvorm te worden. Het is een integrale en meervoudige vorm van agrarische bedrijfsbebouwing waarin verschillende teelten gecombineerd kunnen worden (vis + zagers + schelpdieren + zilte gewassen + algen). Bij de combinatie van teelten gaat het er om kringlopen te sluiten en restproducten te hergebruiken. Hierbij hoort een landschap van vijvers bekleed met folie, een intensieve padenstructuur en een afrastering van netten en hekken. Voor de beeldkwaliteit hiervan zijn spelregels opgesteld, die in de bijlage zijn weergegeven en in de 'Handreiking inbedding aquacultuur' verder zijn uitgewerkt. Bij de transformatie van akkerbouwgebied tot een vijverlandschap kunnen er mogelijkheden zijn voor integratie en meervoudigheid ten opzichte van andere functies zoals recreatie, waterbeheer en landelijk wonen.

Categorie 3: Aquacultuur in natuurlijke omgeving

De derde categorie is die van de extensieve teelten. Hierbij wordt er in het natuurlijke systeem geogost. Deze extensieve vorm kan in aansluiting met natuurgebieden ontwikkeld worden waarbij het een bufferzone/overgang vormt tussen de natuur en de rest van de omgeving. De ruimtelijke consequenties van deze verschijningsvormen vormen de basis voor een gebiedsgerichte indeling waarbinnen de ontwikkelruimte voor aquacultuur wordt bepaald.

Gebiedsgerichte vertaling

De ruimtelijke consequenties van deze verschijningsvormen vormen de basis voor een gebiedsgerichte indeling waarbinnen de ontwikkelruimte voor aquacultuur wordt bepaald. Deze gebieden zijn:

- gebieden waar aquacultuur niet wenselijk is;
- natuurgebieden;
- bedrijventerreinen;
- nationale landschappen;
- overige gebieden;
- clustergebieden.

Van deze gebiedscategorieën zijn voor de structuurvisie Aquacultuur van Reimerswaal met name de clusteringsgebieden en de overige gebieden van belang. De structuurvisie heeft geen betrekking op aquacultuur in natuurgebieden en op bedrijventerreinen. In de gemeente komt geen Nationaal Landschap voor.

Gebieden waar aquacultuur niet wenselijk is

Er zijn in Zeeland gebieden aan te wijzen waar de ontwikkeling van aquacultuur voorlopig niet aan de orde is. Allereerst is ter plaatse van de huidige verstedelijking en infrastructuur geen ruimte voor de ontwikkeling van aquacultuur. Daarnaast is in Zeeland in bepaalde gebieden van nature zoet water in de ondergrond aanwezig. Deze gebieden vormen nu en in de toekomst de basis voor de zoetwatervoorziening van Zeeland. Het uitgangspunt is dat aquacultuur géén nadelige invloed uit mag oefenen op deze zoetwatervoorraad. Daarom is in deze gebieden de ontwikkeling van aquacultuur vooralsnog niet wenselijk. In Reimerswaal komen geen gebieden voor met structurele hoeveelheden zoet water in de ondergrond.

Clustergebieden

Een zelfstandige productiesector aquacultuur heeft baat bij een ruimtelijke clustering van haar bedrijfsactiviteiten. Allereerst biedt clustering de mogelijkheid om specifieke en kostbare voorzieningen, zoals de aanleg van zoutwater aan- en afvoerleidingen en zuiverings-systemen, collectief en dus goedkoper uit te voeren. Ten tweede vraagt clustering om een planmatige aanpak waardoor toekomstige ontwikkelruimte kan worden ingebouwd en meervoudig ruimtegebruik kan worden ingepast. Hierdoor wordt een duurzamer ontwikkelperspectief geboden waarbij meer mogelijkheden ontstaan om te investeren in de openbare ruimte, landschappelijke inpassingen en hoge ruimtelijke kwaliteit. Ten derde maakt clustering kennisuitwisseling makkelijker en biedt mogelijkheden om een gezamenlijke marketingstrategie uit te zetten.

Voor de ontwikkeling van categorie 2, agrarisch vijverlandschap, wordt ruimte en beleidsmatige ondersteuning geboden in een clusteringsgebied in de omgeving van Bruinisse, Colijnspmaat en Yerseke. De gemeenten werken de begrenzing van deze clusteringsgebieden nader uit. Bij deze uitwerking is een toetsbaar onderscheid tussen clusteringgebieden en de overige gebieden vereist. Voor de clusteringsgebieden wordt een gebiedsontwikkelingsvisie opgesteld. Deze visie:

- geeft op (deel)gebiedsniveau invulling aan de ambities van het Omgevingsplan en verbeeldt de betekenis van de transformatie naar een 'vijverlandschap';
- geeft invulling aan de Zeeuwse identiteit door op een kwalitatief hoogwaardige manier vorm en inhoud te geven aan dit nieuwe Zeeuwse landschapstype;
- is een integraal gebiedsontwikkelingsplan waarin naast het faciliteren van de bedrijfstak aquacultuur sprake is van meervoudig ruimtegebruik;
- geeft zicht op de publieke, collectieve en private taakverdeling in het toekomstige vijverlandschap;

- geeft zicht op een realisatie- en faseringsstrategie.

Overige gebieden

In de overige gebieden kan aan de volgende categorieën ruimte geboden worden:

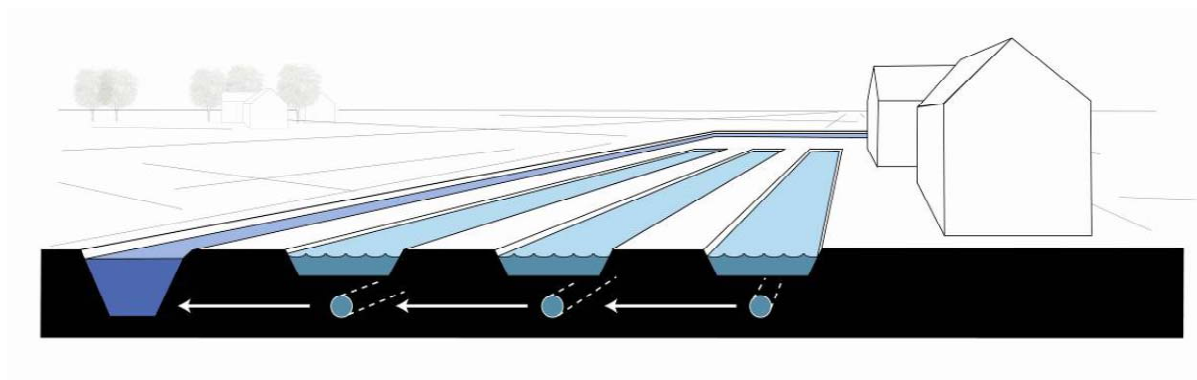
- Categorie 2, aquacultuur in agrarisch vijverlandschap, is gebonden aan een maximale oppervlakte van 3 ha in aansluiting op het agrarisch bouwblok. Er worden door middel van spelregels eisen gesteld aan de beeldkwaliteit van de vijverbassins. Deze spelregels zijn opgenomen in de bijlage "Spelregels aquacultuur in agrarisch vijverlandschap". Gemeenten geven hier in hun ruimtelijk beleid nader invulling aan. In de 'Handreiking inbedding aquacultuur' zijn verantwoorde inpassingsvormen uitgewerkt.
- Er kan via een wijzigingsbevoegdheid de mogelijkheid worden geboden voor het ontwikkelen van 3 ha vijverlandschap los van het agrarisch bouwblok. Voorwaarde hiervoor is dat de ontwikkeling gepaard gaat met voldoende ruimtelijke kwaliteit. Deze wijzigingsbevoegdheid kan na een extra ruimtelijke kwaliteitstoets op basis van een ruimtelijk ontwerp verleend worden. De inhoud van het ontwerp omvat:
 - de motivering van de noodzaak om de voorzieningen los te koppelen van het bouwblok in relatie tot het ontbreken van beschikbaarheid zout water;
 - de ligging van de 3 ha en de aard van de begrenzing;
 - de relatie met de omgeving en de verhouding ten opzichte van belangrijke elementen zoals de dijkzone, de op- en afritten, de verkavelingstructuur van het akkerbouwgebied en de waterlopen;
 - inzicht in hoe de spelregels 'beeldkwaliteit aquacultuur categorie 2' zijn toegepast. Het gaat hier met name om het verkavelingspatroon van de vijvers en paden en de afscherming van de vijvers en de aard van de eventueel toe te passen netten;
 - er wordt rekening gehouden met de waterschapskeur met betrekking tot de waterkeringen.

Het gaat altijd om een geïsoleerde ontwikkeling met een maximale omvang van 3 ha. Ook op de langere termijn wordt er geen extra ontwikkelruimte geboden, ook niet aansluitend aan het bouwblok. Vanuit een oogpunt van ruimtelijke kwaliteit is het gewenst rondom vijverlandschappen die mogelijk via een wijzigingsbevoegdheid tot stand komen, een afstand aan te houden. Een afstand van 500 meter lijkt daarbij over het algemeen voldoende, maar dient in de onderbouwing te worden gemotiveerd. Het te ontwikkelen bouwvolume voor opslag van materiaal, voedsel en pompen heeft een omvang van maximaal 50 m². Dit bouwvolume wordt binnen de 3 ha gerealiseerd.

Het provinciaal beleid bevat aanbevelingen gedaan voor de beeldkwaliteit van aquacultuur in waterbassins (vijverlandschappen, categorie 2). De volgende aspecten zijn daarbij van belang.

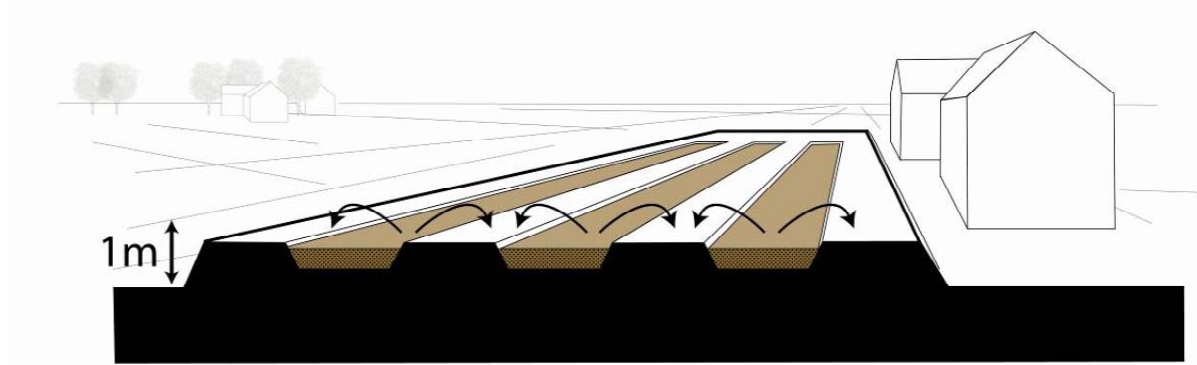
Zoutwaterlekkages

De lekkage van zoutwater moet worden voorkomen. Indien nodig cq. gewenst een drainage systeem aanleggen om zoutwater af te vangen.

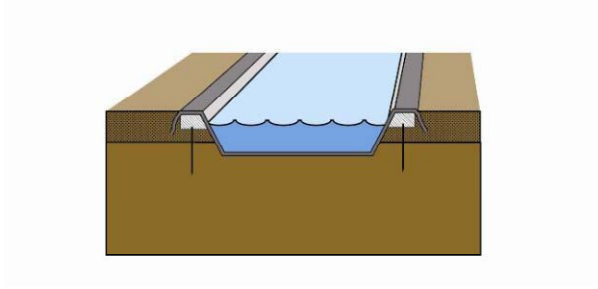
Gesloten grondbalans

Er moet sprake zijn van een gesloten grondbalans op bedrijfsniveau. De hoogte van de bassins is maximaal 1 meter boven het bestaande maaiveld. De tussenpaden worden aangevuld opdat het maaiveld van de aquacultuur op één niveau komt.

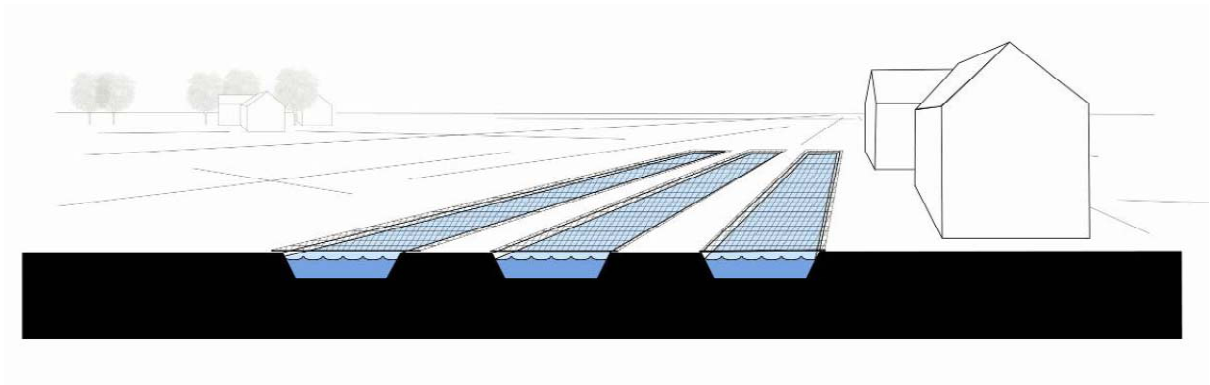
Afwerking folieranden

Voor een goede beeldkwaliteit is het wenselijk dat de folieranden zorgvuldig worden afgevoerd.

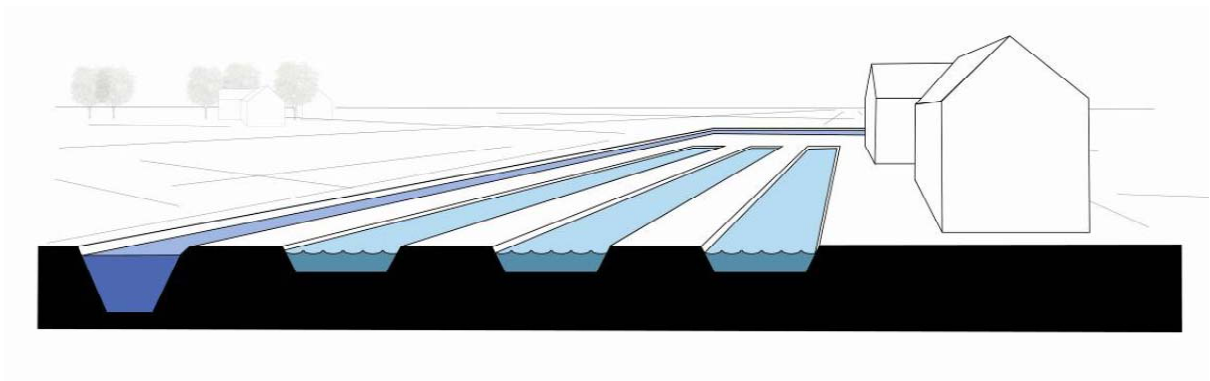
Afschermdende netten

Netten worden laag over de bassins gespannen.

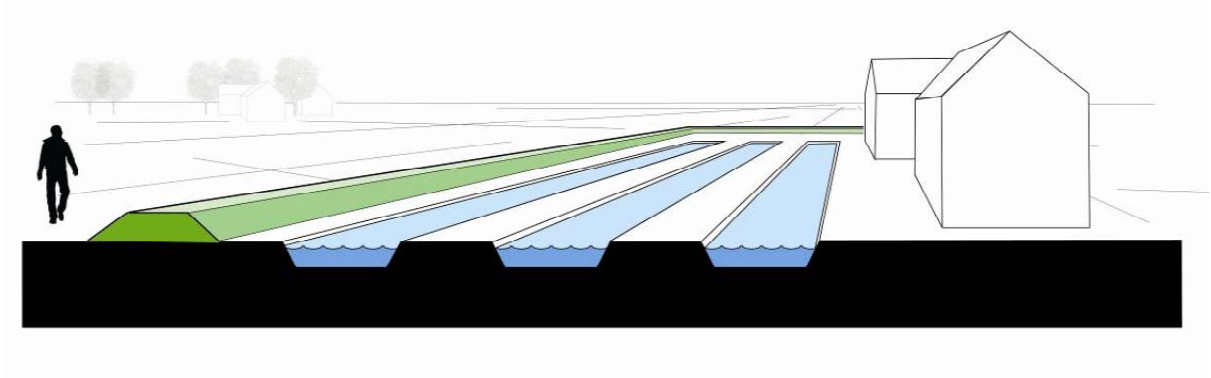
Erfafscheiding

Er worden geen hekken geplaatst. Ter beveiliging tegen inbraak kan een ringsloot worden aangelegd.

Landschappelijke inpassing

De landschappelijke inpassing wordt niet door beplanting gewaarborgd. Beplanting heeft immers geen relatie met de productie van aquacultuur. Wel kunnen bijvoorbeeld bescheiden dijkjes worden toegepast.

Bedrijfsbebouwing

De opslag van materiaal en de plaatsing van apparatuur vindt bij voorkeur een plaats binnen de bestaande bedrijfsbebouwing. Als hiervoor onvoldoende mogelijkheden zijn, kan er een bescheiden bouwwerk worden opgericht op het bouwblok.

Bijlage 3 Aandachtspunten beleid Rijkswaterstaat en waterschappen ¹

Inleiding

Waterschap Scheldestromen en Rijkswaterstaat willen nieuwe ontwikkelingen op het gebied van zoute teelten enerzijds positief benaderen. Anderzijds stellen zij vanuit hun wettelijke taken eisen aan het gebruik van bij hen in beheer zijnde waterkeringen, wegen en oppervlaktewater. Hierbij maken zij gebruik van de wettelijke instrumenten die zij hiervoor tot hun beschikking hebben gekregen.

Bij het voorbereiden van initiatieven is het, in verband met mogelijke procedures voor ont-heffingen en vergunningen, gewenst dat in een zo vroeg mogelijk stadium vooroverleg wordt gevoerd met het waterschap en/of Rijkswaterstaat. Er wordt dan ook de mogelijkheid gecreëerd om bij planontwikkeling vanuit waterschap of Rijk te anticiperen op wensen uit de samenleving.

Onderstaand is een samenvatting gegeven van de aandachtspunten die van belang zijn voor de ontwikkeling van zoute teelten in het buitengebied. In deze aandachtspunten is uitgegaan van de vigerende wet- en regelgeving.

Waterkeringen

Langs waterkeringen (=waterstaatswerk) liggen beschermingszones (zones vastgelegd in de Keur watersysteem waterschap Scheldestromen). In die zones gelden, ter bescherming van de waterkering, en ter borging van een onbelemmerde dijkverzwaring bepaalde verboden. De breedte van de zones varieert per dijkvak. Overigens streven waterschap en Rijkswaterstaat ernaar om nieuwe activiteiten zo veel mogelijk buiten de keurzones te situeren.

Belangrijk is het verbod om, zonder vergunning van het waterschap of Rijkswaterstaat, in de beschermingszone A te bouwen. Afhankelijk van de constructie geldt dat verbod mogelijk ook voor kweekbassins. Voor bassins bestaande uit een aarden wal met folie is geen vergunning nodig. Voor (permanente) betonnen bakken is wel een vergunning nodig (die wordt dan gekoppeld aan de economische levensduur).

Voor het graven van bassins in een beschermingszone is vergunning vereist (vereiste geldt voor ontgravingen, wat daaronder verstaan wordt is afhankelijk van de situatie ter plaatse bv bodemgesteldheid).

In de beschermingszone B is het verboden om leidingen, tanks, drukvaten of andere werken met een overdruk van 1 Newton per mm² aan te leggen, te hebben etc. Ook het hebben van explosiegevaarlijk materiaal of een explosiegevaarlijke inrichting is verboden.

Voor aan- en afvoerleidingen in/over de waterkering is vergunning van het waterschap of Rijkswaterstaat vereist. Algemeen uitgangspunt is dat het aantal leidingen dat de waterkering kruist zo veel mogelijk beperkt wordt.

Als wordt voldaan aan nader door het waterschap te bepalen eisen (afhankelijk van de gekozen oplossing) kan het waterschap vergunning verlenen. De voorkeur van het waterschap gaat uit naar een gestuurde boring onderdoor de waterkering. Ook is mogelijk een kruising

bovenlangs (in de dijk) over dijktafelhoogte (als het dijkprofiel dat toelaat). De waterkering mag in elk geval niet horizontaal gekruist worden. Een kruising van leidingen over de dijk is ongewenst (in verband met stormschade).

Grondwateronttrekking kan afhankelijk van diepte, omvang en afstand tot de waterkering consequenties hebben voor de waterkering. Als de onttrekking buiten de keurzones plaatsvindt, gebeurt dat via een vergunning die vereist is voor de grondwateronttrekking. De provincie is daarvoor het bevoegde gezag en die legt de aanvraag/concept-vergunning voor aan het waterschap. Eisen/voorwaarden van het waterschap worden door de provincie in de vergunning opgenomen.

Afhankelijk van de constructie van transportleidingen c.q. in-/uitlaat in buitenwater is een vergunning van het waterschap of van Rijkswaterstaat vereist (dus niet voor de lozing maar voor het werk) in het kader van de Ontgrondingenwet en mogelijk de Wet Beheer Rijkswaterstaatswerken. Het waterschap is bevoegd in de beschermingszones. Zeewaarts daarvan is dat Rijkswaterstaat. Er gelden ook beperkingen voor het werken aan de hoogwaterkering in het stormseizoen.

Waterschapswegen

- Afhankelijk van verkeersaantrekkende werking van het initiatief (omvang en zwaarte transporten) kan aanpassing van ontsluitende plattelandswegen noodzakelijk zijn.
- Ingevolge de Wegenverordening Zeeland is ontheffing vereist voor bouwwerken (dus eventueel ook voor bassins) die binnen 20 m uit de wegas geplaatst worden.
- Het aantal ontsluitingen op weg dient zoveel mogelijk beperkt te worden; dit in overleg met de wegbeheerder.
- Parkeren moet plaatsvinden op het eigen terrein.
- Als er transportleidingen over de weg worden gelegd is de minimale doorrijhoogte 5 m.

Waterbeheer

- Rekening houden met resultaten van toetsing van het regionale watersysteem aan de normen voor wateroverlast die in het kader van WB21 zijn vastgesteld. Die toetsing geeft inzicht in de overstromingsrisico's bij hevige regenval. Daarnaast dienen de afspraken uit het RBW (o.a. de zonering van ecologische verbindingzones, KRW en Natte as) en het BPRW (Beheer- en Ontwikkelplan voor de Rijkswateren) vertaald te worden in de beleidskaders en kaarten.
- Afhankelijk van de toename van het verhard oppervlak zal extra waterberging gerealiseerd moeten worden (in het waterlopenstelsel). Om overstroming te voorkomen moeten bassins 75 mm neerslag kunnen bergen.
- Ingevolge de Keur watersysteem waterschap Scheldestromen waterbeheer moeten langs waterlopen (afhankelijk van de bovenbreedte van de waterlopen) 5 m of 7 m brede onderhoudsstroken vrijgehouden worden van bebouwing en beplanting.
- Voor eventuele aanpassingen van afwateringsstelsel (dempen/omleggen/verruimen waterlopen) is, ingevolge de Keur, vergunning vereist. Bij omleggen waterlopen zal eventueel een ruiling van eigendommen moeten plaatsvinden. Het waterschap wil primaire waterlopen in eigendom krijgen/houden.
- Het realiseren van een voldoende af- en ontwatering op de locatie is een verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer.
- Verhard oppervlak zoveel mogelijk afkoppelen, rekening houdend met de afkoppelbeheersboom van het waterschap. Voorkeursvolgorde waterschap voor afgekoppeld hemelwater: (1) hergebruik (m.n. voor toiletspoeling), (2) infiltratie, (3) naar oppervlaktewater (a) in de directe omgeving of (b) via hemelwatertransportbuis.
- Ter bescherming van de kwaliteit van het oppervlaktewater mag in beginsel geen (gebruikt) "buitenwater" of grondwater geloosd worden op het binnendijkse oppervlaktewater. Het (afval-)water moet dus geloosd worden op buitenwater. Daarvoor is een

- vergunning op basis van de Waterwet van Rijkswaterstaat vereist. Dat geldt, afhankelijk van de hoeveelheid, ook voor het onttrekken.
- Om lekken naar bodem/oppervlaktewater te voorkomen moeten bassins lekvrije constructie hebben. Het waterschap kan echter niet een bepaalde constructie voorschrijven. Bassins van folie kunnen relatief makkelijk lek raken (bij bewerkingen) en lekkages zijn niet altijd (direct) waar te nemen. Lekwater kan dan door drainages in sloten/oppervlaktewater terecht komen. Dergelijke zaken kunnen niet vooraf gereguleerd worden maar pas via handhaving worden aangepakt als deze situatie zich voordoet. Lozing via drainage is dan wel moeilijk aan te tonen. Voor een bodemlozing is de gemeente/provincie het bevoegde gezag.
 - Oplossing kan zijn de aanleg van een opvangbuffer op het eigen terrein die niet in verbinding staat met afwateringsstelsel en die niet als oppervlaktewater beschouwd wordt. Dit kan echter niet worden voorgeschreven/afgedwongen alleen geadviseerd.
 - In het overleg met waterschap en Rijkswaterstaat zal worden ingegaan op het onderwerp calamiteiten in relatie met lozingen. Er mag geen lozingspunt/nooduitlaat (voor lozing in geval van calamiteiten) voor lozing op oppervlaktewater gemaakt worden.
 - Lozing van huishoudelijk afvalwater (kantine, bedrijfswoningen etc.) bij voorkeur op de riolering. Als dat te duur is (> €13.600 bij een lozing van 3 i.e.) dan kan lozing via IBA klasse 2 of eventueel opvangen en afvoeren per as worden overwogen. Hierover zal in een vroeg stadium overleg met waterschap en Rijkswaterstaat plaatsvinden.
 - Rekening houden met eventuele afvalwatertransportleidingen van waterschap door/langs de locatie. Boven/langs leidingen moet een strook vrijgehouden worden. Voor de afvalwatertransportleidingen is in het algemeen een recht van opstal gevestigd waarin de breedte van de vrij te houden stroken is vastgelegd. Er moet voor gewaakt worden dat ook buiten de zakelijk rechtstrook werkzaamheden/werken uitgevoerd worden die schade kunnen toebrengen aan de leiding.
 - Rekening houden met eventuele natte ecologische verbindingzones (provinciaal/'WEI') door/langs locatie.
 - Voor het lozen van afvalwater op Rijks- of oppervlaktewater is een verontreinigingsheffing verschuldigd. De initiatiefnemer dient zelf aan te tonen welke vuilvracht wordt geloosd.

Afkortingen

WB21	=	aanpak van de wateroverlast		
IBA	=	Individuele Behandeling van Afvalwater		
i.e.	=	Inwoner equivalent		
WEI	=	Waterschaps Ecologische Infrastructuur (ecologische verbindingzones)		
Waterstaatswerk	=	de centrale gedeelten van een waterkering die als zodanig in de legger zijn aangegeven		
Beschermingszones	=	de gronden ter weerszijden van de waterstaatswerken, nader te onderscheiden in de beschermingszones A en B, die als zodanig in de legger zijn aangegeven		
KRW	=	KaderRichtlijn WaterRBW	=	Regionaal Bestuursakkoord Water

